

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Александра Ђорђевић, Владимир Грујовић
Слађана Грујић, Биљана Чукић

ПРИРУЧНИК ЗА ИЗРАДУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

**ПРИРУЧНИК ЗА ИЗРАДУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ
ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА
У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ**

Александра Ђорђевић
Владимир Грујовић
Слађана Грујић
Биљана Чукић

**ПРИРУЧНИК ЗА ИЗРАДУ
И РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА
ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА
У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ
САМОУПРАВЕ**

Београд, 2018.

**ПРИРУЧНИК ЗА ИЗРАДУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ
ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА
У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ**

Аутори

Александра Ђорђевић

Владимир Грујовић

Слађана Грујић

Биљана Чукић, правно-техничка редакција текста

Издавач

Стална конференција градова и општина

– Савез градова и општина Србије

Македонска 22, 11000 Београд

За издавача

Ђорђе Станичић, генерални секретар СКГО

Лектура

Ивана Андрић

Дизајн и припрема за штампу

Атеље, Београд

www.atelje.rs

Штампа

Досије студио, Београд

www.dosije.rs

Тираж: 500 примерака

ISBN 978-86-88459-94-5

ISBN 978-86-88459-94-5

9 788688 459945 >

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Израду и објављивање ове публикације подржао је пројекат „Институционална подршка СКГО - друга фаза”, који финансира Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ), а спроводи СКГО. Ова публикација не представља ставове Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) и СКГО. За информације и ставове у овој публикацији одговорни су искључиво аутори.

Садржај

1. УВОД	7
2. ПРОГРАМ ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА, ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗРАДУ	9
2.1. Програм локалног економског развоја	9
2.2. Значај квалитетног програма локалног економског развоја и претпоставке за његову израду	10
3. МОТИВИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА	13
4. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА И ОДЛУКЕ О УСЛОВИМА И НАЧИНУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА	17
5. МОГУЋА СТРУКТУРА/САДРЖИНА ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА И НАЈЗНАЧАЈНИЈИ ЕЛЕМЕНТИ	21
5.1. Увод/визија	22
5.2. Анализа привредних кретања	22
5.3. Циљеви и циљне групе програма локалног економског развоја.....	26
5.4. Програмске мере	28
5.5. Механизми доделе, праћења трошења средстава и извештавања и закључак програма локалног економског развоја.....	44
6. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КОРАЦИ У ПРИПРЕМИ, СПРОВОЂЕЊУ И ПРАЋЕЊУ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА	51

7. МОДЕЛИ АКТА У ПОСТУПКУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА.....	55
Модел 1.....	56
Модел 2.....	60
Модел 3.....	66
Модел 4.....	70
Модел 5.....	84
Модел 6.....	86
8. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА – ИЗЈАВЕ ДАВАОЦА И КОРИСНИКА СРЕДСТАВА И УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ДЕЛА УСВОЈЕНИХ ПРОГРАМА.....	91

1. УВОД

Приручником за израду и реализацију програма локалној економској развоја у јединицама локалне самоуправе жели се омогућити да што већи број јединица локалне самоуправе, а пре свега организационих јединица надлежних за локални економски развој и подршку улагањима добије целовит водич кроз процес доношења програма локалног економског развоја, уз истовремено сагледавање кључних мотива за његову реализацију.

Кроз овај приручник су сагледани потребни капацитети организационих јединица за локални економски развој, али и потреба за институционалним јачањем капацитета, које најчешће треба подићи на виши ниво да би могли да одговоре на савремене потребе локалне самоуправе и привредног окружења које се динамично мења. Приручник за израду и реализацију програма локалног економског развоја у јединицама локалне самоуправе је обухватио основне елементе програма локалног економског развоја, који даје основ за доношење свих пратећих аката за доделу подстицајних средстава у оквиру његове реализације. Прилози у Приручнику треба да отклоне лутање у пракси било у погледу форме или садржине докумената.

Посебно је сагледана садржина сваког поглавља програма локалног економског развоја како би било јасно у којим се смеровима може прилагођавати овај програм потребама сваке локалне самоуправе. Приручник је дефинисао и усклађеност програма локалног економског развоја са законом и другим правним актима у овој области.

Један од циљева Приручника је свакако био и то да се стекне увид у до сада донете програме локалног економског развоја и пренесе бар део позитивних искустава из праксе локалних самоуправа које су донеле те програме.

Приручник треба да допринесе оснаживању капацитета организационих јединица за локални економски развој за сарадњу са привредом и већу усмереност на њене потребе. На основу анализе стања у привреди, локална самоуправа кроз организациону јединицу за локални економски развој може да утврди слабости и предности своје привреде, да се договори око заједничког програма локалног економског развоја, који може да ублажи слабости привреде и поспешу њен развој, организује се око имплементације овог програма, а Приручник ће послужити организационој јединици за локални економски развој да лакше и брже прође кроз читав процес, пратећи кораке и објашњења.

Сврха програма локалног економског развоја јесте да помогне локалним самоуправама и организационим јединицама за локални економски развој у настојањима да унапреде своје деловање у области планирања помоћи домаћој привреди, а и страним инвеститорима, и створи услове за изградњу ефикасног система подршке привредном развоју своје локалне заједнице.

Посебна је жеља и тежња аутора да се Приручником подстакну инвестиције локалних предузећа у нове производе и нове делатности, као и добављача или подизвођача у некој од фаза производног процеса. Неоспоран је допринос страних директних инвестиција економском развоју наше земље, као и одређене локалне самоуправе, јер оне са собом доносе трансфер технологије и знања, унапређена менаџерска знања и вештине, модернизацију производних процеса, приступ извозним тржиштима, велики број запослених итд. Свака локална самоуправа треба да има у виду да је много мање напора потребно да се пружи квалитетна подршка већ постојећим привредним субјектима него да се привуку нове инвестиције. Ово је разлог зашто Приручник посебно усмерава пажњу на анализу постојећег стања и мере које треба да дају најпожељније ефекте за развој сваке појединачне локалне самоуправе.

2. ПРОГРАМ ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА, ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗРАДУ

2.1. Програм локалног економског развоја

Програм локалног економског развоја има циљ да пружи увид у постојеће стање локалне привреде и омогући да локалне самоуправе помоћу својој привреди кроз доделу подстицајних средстава усмерених на унапређење пословног амбијента, и то пре свега кроз привлачење нових и/или подстицање постојећих инвеститора и подизање нивоа конкурентности, уз њуно уважавање локалних специфичности које одговарају конкретној локалној самоуправи и њеној привреди.

Помоћ привреди може бити финансијска или нефинансијска, али обавезно финансијски мерљива, са јасним резултатом. Привлачење нових и/или подстицање постојећих инвеститора треба првенствено да доведе до раста запослености нарочито уколико је субвенција по запосленом, а на бази ангажованог капитала и других позитивних ефеката (подизања нивоа технологије, раста извоза, повезивања добављача и др.). Подршка подизању нивоа конкурентности је усмерена помоћ ка растућим привредним субјектима, од којих се очекује да унапреде сопствене перформансе, али и буду позитиван пример другим углавном микро, малим и средњим привредним субјектима.

Програм локалног економског развоја је настао као резултат обавезе надлежног органа локалне самоуправе утврђене одредбама Закона о улагањима („Службени гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018), због чега он у свом обухвату као развојни елемент локалне економије у фокусу прати подстицаје, али не и све друге елементе који утичу на економски развој.

Донети програм локалног економског развоја, локалној самоуправи даје основ за оправдано, наменско трошење сопствених буџетских средстава усмерених ка унапређењу пословног амбијента и расту конкурентности привреде на територији дате локалне самоуправе.

2.2. Значај квалитетног програма локалног економског развоја и претпоставке за његову израду

Програме локалног економског развоја локалне самоуправе су почеле да израђују након доношења Закона о улагању и до сада је неколико локалних самоуправа увело праксу израде и доношења овог програма, као и његове реализације. Програмом локалног економског развоја се дефинишу три типа мера:

1. подстицање запошљавања, које се углавном реализује у сарадњи са Националном службом за запошљавање (НСЗ) кроз локални акциони план запошљавања (ова мере неће бити предмет разматрања пошто је посебно разрађује ЛАПЗ),
2. привлачења инвеститора и
3. подстицање конкурентности.

На самој локалној самоуправи је да одлучи да ли ће развити све мере или ће се фокусирати на одређени тип мера који, по њеном мишљењу, може донети највеће ефекте за локални економски развој.

Препорука из Приручника за доделу државне помоћи у локалној самоуправи¹ јесте да се програм локалног економског развоја доноси на вишегодишњем нивоу, а да се реализује доношењем годишњих одлука којима се дефинишу годишњи циљеви. Међутим, постоје примери и једногодишњих и вишегодишњих програма локалног економског развоја. Све је већа тенденција да се раде вишегодишњи програми локалног економског развоја који прате програмирање буџета локалне самоуправе, што би значило да овај програм треба израђивати за једну годину са пројекцијом на још две.² На овај начин се омогућавају стабилност у финансирању мера, фокусираност на приоритете, као и већа предвидивост за потенцијалне кориснике мера.

Квалитиван програм локалног економског развоја који се ослања на стваралачка докумената локалне самоуправе подразумева и ојачано израђивање новца из буџета који ће довести до жељеног резултата. Улога зајослених у организационим јединицама за локални економски развој је да јруже јасне и убедљиве разлоге за финансијске издације засноване на чињеницама. Јаку аргументацију за израђивање финансијских средстава за ове намене, зајослени у организационим јединицама за локални економски развој моју наћи у изради квалитивне

1 СКГО, Приручник за доделу државне помоћи у локалној самоуправи, доступно на: http://www.skgo.org/storage/app/uploads/public/152/095/876/1520958766_Prirucnik_za_dodelu_drzavne_pomoci_WEB.pdf.

2 Прегледом већ донетих програма локалног економског развоја, уочено да је једна локална самоуправа донела програм локалног економског развоја који се односи на период од пет година (2018–2023), што представља и планирано трајање државне помоћи за ту локалну самоуправу.

и детаљне анализе привреде, која треба да пружи јасне смернице у ком правцу привредној подршци привреде.

Прикупљање адекватних података и њихова обрада често превазилазе могућности које поседују организационе јединице за локални економски развој, чији је основни задатак локални економски развој, због чега је неопходно укључити колеге из финансија и других служби, али не треба избегавати стручну подршку екстерних организација које се баве прикупљањем и анализом података, израдом одговарајућих елабората или докумената. Блиска сарадња се другим органима или организацијама је често извор кључних компетенција за осамостаљивање у раду.

Најчешће је стање у локалним самоуправама такво да је недовољно изајакћених података о стварном стању у привреди. Ово је последица запостављања улоге локалне самоуправе, односно организационе јединице за локални економски развој, која активним мерама може пуно учинити у креирању привредног амбијента. Најужи скуп података који је основ анализе би требало да укључи податке о броју активних предузећа, броју извозних предузећа, кључним гранама извоза, броју предузећа која имају раст и потенцијал за раст из сопствених/кредитних извора, броју запослених и броју запослених у односу на ангажовани капитал. Квантитативни подаци би требало да нам дају смернице и идеје о најатрактивнијим видовима подршке, али тек кроз квалитативне податке који се могу добити анкетама и директном комуникацијом са привредним субјектима (преко привредног савета, привредне коморе, привредних удружења и сл.) дају реалну слику о другим бројним темама, као што су очекивања привредних субјеката, њихове амбиције и визије развоја, са подацима о развијености менаџмента у кључним компанијама, преносу власништва са генерације на генерацију, мањкавостима које им намеће локација или инфраструктура и сл.

Приликом опредељивања финансијске подршке посебно треба обратити пажњу на то да не дође до нарушавања конкуренције и двоструког финансирања за исту намену – код делатности за које већ постоји подршка Републике (што се углавном може видети на сајту Развојне агенције Србије) или делатности које се субвенционису из фондова Европске уније (кроз COSME, HORIZON 2020, EUPRO и сл.).

Наравно, треба имати у виду и законом недозвољене субвенције, као што се, на пример, из права на доделу средстава изузимају субјекти који средства не могу добити из буџета Републике у складу са законом и другим прописима, и то привредни субјекти који обављају делатности у секторима челика, синтетичких влакана и угља, као и привредни субјекти у тешкоћама.

У креирању програма локалног економског развоја, односно одређивању мера подршке треба имати у виду и индиректну подршку коју привредни субјекти добијају или могу добити у процесу привлачења даљих улагања или подршке даљим улагањима, а која често укључује субвенције трећим субјектима, као што су јавна предузећа локалне самоуправе и институције (нпр. за унапређење дела инфраструктуре, за јавни превоз запослених до привредног субјекта итд.) чији

крајњи корисник јесте привреда или субвенције поменутих јавних субјеката директно привреди.

Коначно, за програм локалног економског развоја овако формирана слика одређеног привредног амбијента већ по себи упућује на потребе локалне привреде и могућности и кораке које организационе јединице за локални економски развој треба да препоручи доносиоцима одлука како би се подржали носиоци привредног развоја и послала снажна порука шта је прави приоритет локалне самоуправе – снажна локална привреда.

3. МОТИВИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

Ефикасна локална самоуправа је основ за развој доброг пословног амбијента; са друге стране, притисак привредних субјеката на јавност и локалну самоуправу је повратна спрега која подиже укупан квалитет једне локалне средине. Јасно исказана подршка привреди кроз сет подстицајних мера од стране локалне самоуправе јесте основ за препознавање неке средине за било ког инвеститора.

Доношење програма локалног економског развоја у скупштини локалне самоуправе јесте најјачи доказ одлучности да се кроз подстицаје и на друге начине подржи привреда, али и правне сигурности за сваког доносиоца одлуке и инвеститора који остварује своја права на подстицаје.

Локална самоуправа на различите начине може финансијски мотивисати домаће и стране инвеститоре за проширење постојећих или привлачење нових инвестиција. Основна идеја издвајања финансијских средстава за привреду кроз програм локалног економског развоја из буџета неке локалне самоуправе је доказ подршке предузетничком духу, усмерен ка власницима приватног капитала, који су носиоци привредне активности, да би кроз даљи брзи раст активирали добављаче и последично подигли запосленост, зараде, али и учврстили себе као лидере на тржишту. Раст запослености и стандарда је основ политичке стабилности и основни критеријум који опредељује подршку менаџменту локалне самоуправе.

Програм локалног економског развоја је инструмент који омогућава и препознавање локалних власти, као кључног чиниоца за развој предузетништва у локалној средини. Изградњи слике локалне самоуправе која у свом фокусу има локални економски развој као приоритет значајно доприноси и сам градоначелник / председник општине кроз залагање да се један овакав документ и реализује.

На исти начин, кроз програм локалног економског развоја се локална самоуправа препознаје као кључни фактор за развој иновација, извозних послова, великих компанија, капитално интензивних бизниса, који воде смањењу незапослености, подизању стандарда запослених који имају једнако атрактивне послове као да су ангажовани код лидера у пословању или у неком другом делу Европе или света, што је један од основних чинилаца потребних за дугорочне инвестиције и стабилно растуће окружење које привлачи нове компаније и јача постојеће.

Кључни моћиви доносилаца одлука за сировођење програма локалној економској развоја су:

- јасно исказана воља да се подржи привреда;
- пуна посвећеност подизању стандарда становништва;
- потпуна правна сигурност за сваког доносиоца одлуке;
- транспарентност услова инвестирања, јер се програм доноси у скупштини;
- потпуна правна заштита инвеститора;
- препознатост локалне власти као кључног чиниоца економског развоја.

Битан мотив је јачање улоге, нивоа знања, броја ангажованих лица у организационој јединици за локални економски развој, али и подизање нивоа свести укупне локалне самоуправе о значају локалног економског развоја за раст и развој привреде и последично квалитета живота локалне средине. Свест да су информације које организациона јединица за локални економски развој прикупља и обрађује и акције које предузима важне, од суштинског су значаја за целу локалну администрацију, привреду и пословни амбијент који се креира.

Програм локалног економског развоја је кључни инструмент који омогућава системску и потпуно правно оправдану, транспарентну финансијску подршку локалне самоуправе привредној заједници.

Кључни моћиви ангажованих у организационој јединици за локални економски развој јесу:

- подизање нивоа свести о значају организационе јединице за локални економски развој у односу на целу локалну самоуправу;
- подизање нивоа знања и аналитичког капацитета запослених у организационој јединици за локални економски развој;
- потпуно правно транспарентна финансијска подршка локалне самоуправе привредној заједници;
- видљиво испуњење стратешких циљева локалне самоуправе кроз програм локалног економског развоја.

Све поменуће мере задовољавају потребе крајњих корисника јединица – привредне субјекте, чији моћиви моју бити:

- *економски моћиви* (смањење трошкова, повећање конкурентности, близина кључних добављача, близина тржишта кључног купца, добра локација за даљу дистрибуцију робе, квалификована радна снага са традицијом у делатности, предвидивост окружења – опредељеност локалне самоуправе да улаже у пословну инфраструктуру, индустријске паркове и зоне, научно-технолошке паркове, да се активно бави будућом радном снагом пратећи захтеве привреде кроз подршку за преквалификације, подршку средњим школама кроз развој нових смерова и дуалног система образовања и подршку универзитетима);

- *емоџивни моџиви* – жеља да у развој локалне привреде улажу компаније чији су власници из тог дела земље, циљ домаћег инвеститора да задржи своје наследнике у локалној средини или да изврши докапитализацију своје компаније страним или домаћим капиталом веће компаније, која даје виши ниво стабилности и одрживости.

4. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА И ОДЛУКЕ О УСЛОВИМА И НАЧИНУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

Правни основ за доношење Програма локалног економског развоја локалне самоуправе у Републици Србији, било да је једногодишњи или за период од две или три године, садржан је у члану 20. став 1. тачка 7. и члану 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018), у члану 11. ст. 2. и 3. и члану 17. Закона о улагањима, у решењу о дозвољености државне помоћи Комисије за контролу државне помоћи Министарства финансија Републике Србије у статуту локалне самоуправе, као и у стратешком документу.

Тако је одредбом члана 20. став 1. тачка 7. Закона о локалној самоуправи прописано да општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, доноси и реализује програме за подстицање локалног економског развоја, предузима активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређује опште услове пословања, а чланом 32. став 1. тачка 4. да скупштина општине, у складу са законом доноси програм развоја општине и појединих делатности. У примени ових одредби, треба имати у виду, да је чланом 66. став 3. овог закона прописано да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују и на градску скупштину.

Чланом 11. ст. 2. и 3. Закона о улагањима прописано је да је улагање од посебног значаја и улагање које се реализује на територији једне или више јединица локалне самоуправе и подстиче реализацију заједничких развојних приоритета једне или више јединица локалне самоуправе у функцији повећања нивоа њихове конкурентности, као и улагање на основу усвојених билатералних споразума, као и да Влада, надлежни орган аутономне покрајине или локалне самоуправе доносе различите шеме државне помоћи према којима се ближе одређују критеријуми за доделу подстицаја. Такође, одредбама члана 17. став 1. овог закона прописано је да надлежни орган јединице локалне самоуправе инструментима локалне развојне политике подстиче улагања, брине о постојећим улагањима и

њиховом проширењу, броју и укупној вредности улагања и квалитету улагача, примењује стандарде повољног пословног окружења и доноси одлуке о мерама за подстицање конкурентности локалне самоуправе у повлачењу улагања, а ставом 2. да мере за подстицање конкурентности из става 1. овог члана садрже нарочито следеће елементе: опредељивање органа као јединице за подршку улагањима из члана 15. овог закона; јачање аналитичке основе за прецизније и на подацима засновано креирање развојних политика, инструмената и мера у области локалног економског развоја; успостављање транспарентних механизма сталне комуникације и сарадње са привредом; поједностављивање локалних процедура за реализацију улагања; уравнотежење локалног тржишта рада, развој комуналне и локалне економске инфраструктуре; коришћење информационе и комуникационе технологије ради остваривања ефикасније комуникације и прописивање локалних олакшица и подстицаја на основу локалних стратешких докумената, као и да стандарде повољног пословног окружења одређује министар надлежан за послове привреде.

Решење о дозвољености државне помоћи Комисије за контролу државне помоћи доноси се у складу са одредбама члана 2, члана 11. ст. 1, 2. и 3. и чл 13. и 15. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/2009). Одредбама члана 2. Закона о контроли државне помоћи прописано је, између осталог, да је државна помоћ сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и да је давалац државне помоћи Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, преко надлежних органа, и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику, а чланом 11. ст. 1, 2. и 3. да је давалац државне помоћи дужан да, пре доделе државне помоћи, поднесе пријаву Комисији за контролу државне помоћи, да је предлагач прописа који представља основ за доделу државне помоћи дужан да нацрт, односно предлог прописа, пре упућивања у процедуру доношења, пријави Комисији за контролу државне помоћи, као и да је у случају да после подношења ових пријава дође до промене већ пријављене државне помоћи, давалац државне помоћи, односно предлагач прописа, дужан да ову промену пријави Комисији. Одредбама члана 13. овог закона прописан је поступак предходне контроле, који сходно ставу 1. овог члана, Комисија започиње пријемом потпуне пријаве државне помоћи, а чланом 15. да се до доношења решења из члана 13. овог закона, односно до окончања поступка предходне контроле, пријављена државна помоћ не може доделити, а да се, уколико Комисија донесе решење којим се пријављена државна помоћ сматра недозвољеном, државна помоћ на коју се то решење односи, не може доделити.

Правни основ за доношење Одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја локалне самоуправе за текућу годину садржан је у донетом програму локалне самоуправе и статуту локалне самоуправе.

Напомињемо да приликом израде нацрта програма локалног економског развоја и одређивања програмских мера, израде нацрта одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја локалне самоуправе за текућу годину и поступка реализације програма локалног економског развоја, организациона јединица за локални економски развој мора имати у виду и одредбе уредби Владе Републике Србије којима се ближе уређује ова област и то: Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013 и 119/2014), Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини, односно прибављања и уступања искоришћавања других имовинских права, као и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Службени гласник РС”, број 16/2018), Уредбе о условима, начину и поступку под којима се грађевинско земљиште у јавној својини може отуђити или дати у закуп по цени мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде, као и услове, начин и поступак размене непокретности („Службени гласник РС”, бр. 61/2015, 88/2015, 46/2017 и 30/2018) и Уредбе о начину и поступку пријављивања државне помоћи („Службени гласник РС”, број 110/2016).

Ово из разлога, што се према члану 5. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи за исте оправдане трошкове примењује најповољнија висина државне помоћи утврђена том уредбом, која представља горњу границу до које је дозвољено доделити укупан износ државне помоћи, без обзира на то да ли се државна помоћ додељује на основу једне или у комбинацији више шема и/или индивидуалних државних помоћи и да ли државну помоћ додељује Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, као и да је давалац државне помоћи дужан да пре доделе државне помоћи од корисника прибави писану изјаву да ли му је и по ком основу из овог члана већ додељена државна помоћ за исте оправдане трошкове.

Чланом 10. став 1. тачка 13. Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини, односно прибављања и уступања искоришћавања других имовинских права, као и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда прописано је да се, у изузетним случајевима, непокретности у јавној својини могу дати у закуп и ван поступка јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда и у случају када се непокретност која је у јавној својини, односно која ће до дана примопредаје бити стечена у јавну својину, даје у закуп ради реализације инвестиционог пројекта којим се у року од највише три године од дана стицања права закупа отпочиње индустријска производња и обезбеди, уз обавезу одржавања броја запослених у периоду од пет година након достизања пуне запослености: најмање 1000 нових радних места на неодређено време повезаних са инвестиционим пројектом у јединицама локалне самоуправе које су према степену развијености разврстане у прву групу; најмање 350 нових радних места на неодређено време повезаних са инвестиционим пројектом у јединицама локалне самоуправе

које су према степену развијености разврстане у другу или трећу групу; најмање 100 нових радних места на неодређено време повезаних са инвестиционим пројектом у јединицама локалне самоуправе које су према степену развијености разврстане у четврту групу, укључујући и девастирана подручја. Ставом 4. овог члана прописано је да непокретност из става 1. тачка 13) овог члана може бити дата у закуп испод тржишне цене, односно без надокнаде у складу са Законом о улагањима („Службени гласник РС”, број 89/15) и Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09).

Одредбом члана 9. Уредбе о условима, начину и поступку под којима се грађевинско земљиште у јавној својини може отуђити или дати у закуп по цени мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде, као и услове, начин и поступак размене непокретности, прописано је да су пројекти локалног економског развоја пројекти који су од посебног значаја за реализацију привредног развоја Републике Србије и локалног економског развоја, чијом реализацијом се повећава број запослених у привреди за најмање 1% и сразмерно увећавају јавни приходи, да када јединица локалне самоуправе у свом саставу има градске општине, проценат повећања броја запослених из става 1. овог члана односи се на градску општину, да јединице локалне самоуправе које на својој територији имају више од 100.000 становника могу отуђити грађевинско земљиште у индустријским зонама по цени која је мања од тржишне цене или отуђити грађевинско земљиште без накнаде, за изградњу објеката из члана 7. став 1 тачка 1) ове уредбе, као и објеката за обављање услуга у области информационо-комуникационих технологија које могу бити предмет међународне трговине.

Чланом 3. Уредбе о начину и поступку пријављивања државне помоћи прописано је да давалац државне помоћи, односно предлагач прописа који представља основ за доделу државне помоћи, подноси пријаву државне помоћи пре доделе, односно пре упућивања прописа у процедуру доношења, Комисији за контролу државне помоћи, да се уз пријаву државне помоћи подноси Општи образац државне помоћи, а по потреби и Посебни образац за пријављивање државне помоћи и да на захтев Комисије, подносилац пријаве доставља и друге податке и информације, у складу са чланом 2. став 1. тачка 4) Закона о контроли државне помоћи.

5. МОГУЋА СТРУКТУРА/САДРЖИНА ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА И НАЈЗНАЧАЈНИЈИ ЕЛЕМЕНТИ

Израда Приручника се временски подударила са доношењем Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/2018). Аутори су желели да омогуће пуну примену досадашњег искуства локалних самоуправа у изради програма локалног економског развоја, али и да истовремено направе и основу за његову интеграцију у плански систем предвиђен законом, пре свега у погледу садржине односно структуре овог програма.

Тако је обавезна садржина стратегије прописана чланом 13. Закона о планском систему Републике Србије и према ставу 1. тог члана стратегија обавезно садржи следеће елементе:

1. визију, односно жељено стање чијем достизању доприноси постизање општих и посебних циљева;
2. преглед и анализу постојећег стања, укључујући и оцену нивоа остварености циљева спровођења јавних политика у конкретној области планирања и спровођења јавних политика на основу показатеља учинака у тој области;
3. опште и посебне циљеве јавне политике који се желе постићи, утврђене том стратегијом или другим планским документом у складу са којим се усваја (планом развоја, концептом политике и др.);
4. мере за постизање општих и посебних циљева, узрочно-последичне везе између општих и посебних циљева и мера које доприносе остварењу тих циљева и анализу ефеката тих мера на физичка и правна лица и буџет;
5. кључне показатеље учинака на нивоу општих и посебних циљева и мера, којима се мери ефикасност и ефективност спровођења јавних политика које су тим документом утврђене;
6. институционални оквир и план за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање о спроведеним мерама, постигнутим циљевима и учинцима јавних политика које се утврђују или разрађују стратегијом, уз навођење институције одговорне за праћење спровођења стратегије;
7. друге елементе прописане подзаконским актом Владе.

Чланом 14. став 1. овог закона прописано је да програм, у смислу тог закона, јесте документ јавне политике, у жег обухвата од стратегије који, по правилу, разрађује посебан циљ стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се доноси (План развоја, Програм Владе, план развоја локалне власти, концепт политике), а у члану 15, дефинише се садржина програма, па је прописано да програм садржи исте елементе као и стратегија, а нарочито разрађене мере за постизање посебног циља, односно циљева које дефинише или преузима из стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се усваја и да програм по правилу има до три посебна циља који непосредно доприносе и остварењу општег циља

Још једном истичемо да програм локалног економског развоја своје ујоришће проналази у Закону о улагањима, због чега има и одређене специфичности (ирвенсивено у смислу структуре и елемената које програм обухвата) које су видљиве на основу већ усвојених програма, чију ћемо структуру/садржину у наставку ирезентивати.

5.1. Увод/визија

Структура програма локалног економског развоја је мање-више слична код свих локалних самоуправа. Требало би да овај увод преузме и прецизније разради визију, жељено стање у остварењу циљева сходно планском систему. Неке локалне самоуправе у оквиру програма, на почетку, имају уводну реч градоначелника / председника општине, који укратко даје ретроспективу привредне слике своје локалне заједнице и истиче чврсто опредељење руководства да оснажи економски раст и развој и створи јаку привреду на својој територији, која ће отворити нова радна места и бити место са повољном пословном климом. Уводна реч као саставни део програма има своје место, јер се на тај начин остварује подршка руководства јединици за локални економски развој у спровођењу програма локалног економског развоја и тиме олакшава цео процес од самог почетка.

5.2. Анализа привредних кретања

Организационе јединице за локални економски развој се све више опредељују за израду програма локалног економског развоја, што је резултат спознаје да су управо оне те које имају обавезу да анализирају локалну привреду и да раде на њеном унапређењу, јачању, односно оснаживању веза са локалном привредом. Локална привреда пресудно утиче на виталност локалне заједнице, а потом и на

привлачење инвеститора, а све услед очекивања локалних пословних људи да се нешто корисно учини на побољшању економских прилика, а посебно на повећању запослености.

Анализа привредних кретања треба да садржи кратак макроекономски осврт (преглед основних показатеља привредних кретања у Србији, попут бруто домаћег производа, инфлације, кретања индустријске производње, пољопривредне производње, тржишта рада, просечних зарада и других макроекономских показатеља) и, ако је могуће, упоредни приказ како се ови показатељи рефлектују на локалну привредну заједницу. Ово је заправо увод у анализу структуре привреде у конкретној локалној самоуправи. За ове потребе, локална самоуправа идентификује своје привредне субјекте и носиоце развоја и утврђује трендове који могу утицати на динамику тржишта на локалном нивоу. У ту сврху потребно је прикупити податке од релевантних институција, а главни извори података су Републички завод за статистику, Агенција за привредне регистре, Народна банка, Министарство финансија, Национална служба за запошљавање, Развојна агенција Србије, Привредна комора Србије, али и међународне институције које имају базе података за регионалну анализу, попут Светске банке.

Податке добијене од наведених институција је потребно комбиновати са подацима које је могуће добити из локалних извора, а пре свега анкетирањем привреде, што може спровести организациона јединица за локални економски развој (ако има капацитет), али и специјализована агенција која ће извршити прикупљање података у зависности од циља који се пред њу постави. Подаци који су прикупљени из локалних извора су врло корисни ако се редовно ажурирају.

Треба имати у виду да се различити извори података могу наћи на више места, нпр. Агенција за привредне регистре поседује податке о привредним субјектима који послују на територији дате локалне самоуправе, са комплетним завршним рачунима, просечним бројем запослених, као и прегледом по секторима и делатностима (ови подаци су бесплатни за локалне самоуправе), док Народна банка Србије нпр. нуди преглед броја предузећа у оквиру сектора и увид у којим производњама су најзаступљенија предузећа из дате локалне самоуправе односно каква је заступљеност сектора по предузећима.

Важно је имати и податке о кретању запослености у овим предузећима, дужини пословања и интензитету улагања у производне процесе, а уз то је логично имати у виду могућности органског раста одређених сектора (тј. раста без кредитног задживања). Уколико се овим подацима располаже за више година, утолико је боље јер су налази много валиднији. Додатно, упитницима или кроз директну комуникацију са одређеним привредним секторима могу се детаљније дефинисати тенденције и потребе које могу бити значајне за локалну привреду као део слике које делатности треба подстицати кроз програм локалног економског развоја.

Са посебном пажњом треба анализирати кретање запослености (структура запослености, запосленост по секторима привредне делатности, стопа запослености, стопа незапослености итд.), као и просечне нето и бруто зараде, где су

важан извор података актуелни показатељи Републичког завода за статистику. Ови подаци често могу да укажу на ограничене могућности развоја појединих делатности или конкретних предузећа, било због недостатка квалификоване радне снаге или цене рада. Сврсисходно је да се, поред представљања прикупљених података, прикажу и трендови који произилазе из представљених информација. Ако је стратешка грана локалне привреде представљено улагање у одређену грану, корисницима информација ће бити корисно да се прикаже колико радне снаге је стручно оспособљено да буде запослено у тој грани, који су трендови кретања у грани у смислу других предузећа која су отпочела пословања у овој или некој комплементарној области.

Најчешће је потребно анализирати и пољопривреду као грану привреде која је најзаступљенија у већини локалних самоуправа, чији се ефекти преливају на потрошњу, али често и на одређене производне сегменте ван пољопривреде.

За потребе различитих економских анализа, најзначајнији и најпоузданији економски показатељ за мерење привредне активности локалне самоуправе јесте, без сумње, бруто домаћи производ по глави становника (енгл. *GDP per capita*). Међутим, овај индикатор се од 2005. године не мери на нивоу локалне самоуправе, већ је, као алтернатива, преузет један од такође често коришћених индикатора тзв. економски агрегат. Економски агрегат се користи у анализама и програмима локалних самоуправа, а израчунава се из производа укупног број запослених у датој локалној самоуправи и просечне бруто зараде по једном запосленом. Он је збирни показатељ, јер даје заједничку вредност приказану у еврима, која представља резултат економске активности дате локалне самоуправе. Предности његовог коришћења су то што је врло јасан, лако се израчунава и пружа упоредивост. Главни недостатак јесте то што се заснива на просечним вредностима – просечним бруто зарадама, па је и мање прецизан од бруто домаћег производа по глави становника, који представља укупну производњу роба и услуга по глави становника остварену на нивоу локалне самоуправе, без обзира на власништво.

	Укупан број запослених	Просечна бруто зарада (ЕУР*)	Економски агрегат		Индекс раста зарада у односу на претходну годину
			Укупно (ЕУР)	Индекс у односу на претходну годину	
2006.	53 985	273	14 737 905	101.8	106.6
2007.	49 015	330	16 174 950	109.7	120.9
2008.	49 044	417	20 451 348	126.4	126.4
2009.	45 265	480	21 727 200	106.2	115.1
2010.	41 192	439	18 083 288	83.2	91.5
2011.	40 037	471	18 857 427	104.3	107.3
2012.	39 497	490	19 353 530	102.6	104.0

Извор: Републички завод за статистику (*по средњем курсу НБС на дан 31. 12. за наведену годину)

Економски агрегат датог града у својој апсолутној вредности има константан раст од 2005. до 2008. године, док је у 2009. години био мањи у односу на 2008. годину. У 2010, 2011. и 2012. години агрегат расте, али не достиже вредност из 2008. године. Највећи раст економског агрегата у односу на претходну годину био је присутан у 2007. години, како на нивоу дате локалне самоуправе, тако и на нивоу Републике Србије.

Све горе наведено кроз анализу недвосмислено треба да укаже на потребу за усвајањем једног оваквог програма који може да постане значајан инструмент за побољшање пословне климе у локалној самоуправи.

Препорука је да локална самоуправа, локалну подршку фокусира на подршку микро, малим и евентуално средњим предузећима, у делатностима које се виде као перспективне и имају потенцијал за раст и извоз, а тиме и за опстанак на тржишту. Ово наводимо имајућу у виду расположива средства локалне самоуправе и значај који релативно мала средства додељена по појединачном субјекту у овом сегменту могу имати за појединачни привредни субјект.

Увидом у до сада усвојене програме локалног економског развоја, може се закључити да немају сви програми анализу привредне ситуације са уоченим проблемима, делатностима које карактеришу дату привреду, са тиме које су најзначајније делатности, какви су трендови, кретање запослености и структура запослености према врсти привредних делатности и друге важне економске показатеље. На основу тога, може се видети веза између уочених проблема и слабости локалних предузећа и подстицаја којима локална самоуправа покушава да ублажи ове проблеме и слабости. Анализа привредних кретања је пожељан елемент програма и треба да укаже на потребу за израдом овог документа. У програмима неких локалних самоуправа не постоје анализе привредне ситуације. Овде се претпоставља да локалне самоуправе, на основу годишњег испитивања ставова привредника, састанака са привредницима у оквиру пословног савета и свакодневног контакта са привредом, знају њихове потребе. Међутим, комплетнија слика пословног сектора се може добити аналитичким истраживањем које представља основ за аргументовани избор мера које ће се подржати кроз програм локалног економског развоја, а испитивање ставова и мишљења привреде може бити додатна помоћ у раду. Зато је препорука аутора да анализа пословног сектора претходи изради овог програма и буде његов саставни део.

5.3. Циљеви и циљне групе програма локалног економског развоја

Циљеви програма локалног економског развоја – Следеће ставке у програму су циљеви програма, који постоје у свим анализираним програмима. На нивоу Србије, локалне самоуправе које су се одлучиле за израду програма локалног економског развоја имају општи циљ идентичан: допринос економском развоју дате локалне самоуправе и стварање повољнијег пословног окружења.

Даља разрада општег циља кроз специфичне циљеве подразумева креирање локалног финансијског и административног оквира за доделу подстицаја.

Специфични циљеви програма локалног економског развоја су скоро исти у свим програмима, а овде наводимо све који су поменути: привлачење инвеститора, стварање услова за оснивање нових предузећа, проширење капацитета постојећих предузећа, креирање нових радних места и нових производа на територији локалне самоуправе, креирање локалног финансијског и административног оквира за доделу подстицаја, јачање конкурентности привреде, позиционирање локалне самоуправе као снажног привредног центра у региону и шире и пожељне средине за инвестирање, пословање и живот, подстицање иновативног и предузетничког понашања, развој предузетништва, подстицај увођењу нових технологија и иновација у производне процесе у функцији стварања нових вредности и повећања извоза са територије дате локалне самоуправе, јачање иницијативе територијалног маркетинга ради побољшања имиџа локалне самоуправе, као и привредног центра, повећање запослености унапређењем пословања и стицањем практичних знања и вештина за самосталан рад, нарочито младих.

Сваки од наведених специфичних циљева својом реализацијом треба да допринесе расту тренда побољшања пословног амбијента и услова за перманентни раст производних и осталих делатности дате локалне самоуправе. Локалне самоуправе које планирају да израде програм локалног економског развоја не треба да наводе све поменуте циљеве, већ само оне који су важни за локалну економију, а у складу су са спроведеном анализом и усвојеним стратешким документом дате локалне самоуправе, односно мерама за које се опредељују.

Циљне групе програма локалног економског развоја – У програмима локалних самоуправа се даље наводе истоветне циљне групе и корисници програмских мера, а то су домаћи и страни инвеститори, мала и средња предузећа и предузетници, с тим што је услов да привредни субјекти морају да буду регистровани на територији те локалне самоуправе да би могли да користе подстицаје наведене у програму.

Имајући у виду циљеве и обухват мера, Закон о улагањима је предвидео потпуно изједначење циљних група и корисника програмских мера, а то су:

- домаћи инвеститори,
- страни инвеститори,
- предузећа
- предузетници.

У зависности од потреба, локална самоуправа може креирати подстицаје за уже циљне групе корисника, на пример, само неку од мера или из онега неке од мера (конкурентности) само за микро и мале привредне субјекте.

Сви корисници су примаоци буџетских средстава локалне самоуправе, што је оправдано само ако пословни субјект има регистровано седиште или пословну јединицу на територији даваоца средстава и то из следећих разлога:

- резултат подстицаја мора бити видљив, јасно препознат пре свега у локалној самоуправи,
- приход од пореза на зараде запослених са местом пребивалишта у локалној самоуправи је најсигурнији и најуреднији приход локалне самоуправе од привредног субјекта који послује на његовој територији запошљавајући локалну радну снагу.

Већ су поменути кључни показатељи учинака на нивоу циљева и мера, којима ће бити измерена ефикасност и ефективност спровођења јавних политика (као саставни део планског документа), али овде треба бити веома опрезан како због квантификације не бисмо изгубили из вида суштину. У процесу доделе средстава, за сваки појединачни субјект који је прималац подстицаја биће вреднован бизнис план и слична документа како би се сагледао резултат подстицаја за тај субјект и шире окружење као допринос планираним циљевима. На овај начин сваки циљ је мерљив. Поред тога, мора се обратити пажња и на укупан ефекат свих мера предвиђених програмом за целу локалну привредну заједницу. Овде су веома важни позитиван утицај медија и транспарентност доделе средстава, као промотивна активност и чин подршке привредној заједници.

Убеђење локалног становништва да је локална самоуправа посвећена привреди је вероватно и најзначајнији циљ који подиже ентузијазам локалних улајача и, преко њих, уверење потенцијалних страних улајача да је нека средина заиста добро место за улајање.

Из наведеног је јасно да и укупно сагледавање резултата подстицајне политике постаје видљиво тек након периода од 3–5 година.

5.4. Програмске мере

Кључни део програма су програмске мере, које се концепцијски могу поделити на три кључна типа подршке привредним активностима на територији локалне самоуправе:

1. подстицање запошљавања
2. привлачење инвеститора
3. подстицање конкурентности.

Од саме локалне самоуправе зависи које ће мере развити. Горе поменути типови подршке се даље разрађују, с циљем да се иницирају, подстакну или стимулишу привредне активности у локалној заједници.

Локална самоуправа, у складу са својом делатношћу и улогом, додељује и подстицаје и субвенције ка свим областима, па тако и ка привреди. У те сврхе, пре свега потребно је да се разграничи појам подстицаја и појам субвенције.

Циљ доделе *подстицаја* јесте да се развију делатности које могу допринети економском и привредном развоју, односно да се подстакну њихови покретачи или будући власници. Подстицај се може дефинисати и као помоћ, подршка у нечему, која је најчешће у облику новчане помоћи, али може бити, и неретко и јесте, и у облику машина, алата и других средстава неопходних за правилно и добро функционисање замишљеног посла.

Са друге стране, *субвенције* представљају новчану помоћ коју дају држава, локална самоуправа, њени органи, институције од јавног значаја, и оне су искључиво облик финансијске помоћи која се даје установама, привредним субјектима, газдинствима да унапреде одређену намену. Та финансијска средства могу се користити искључиво за намене за које су предвиђена и ни за шта друго.

Широк је опсег финансијске подршке која може бити предмет подстицаја привреди, као и субвенција које се различито сврставају према типу издвајања из буџета локалне самоуправе. Подстицаји и субвенције могу бити директно по запосленом, у виду стручних пракси и преквалификације радника, за самозапошљавање, по метру квадратном или ару радног простора, затим субвенције различитих кредита, као што су кредити за опрему, изградњу пословног простора, за добављаче који формирају ланац вредности који имају заједнички циљ, субвенције за учешће у трошковима сертификата, лиценци, иновација, заједнички наступ код доминантног купца, подстицај кроз нетржишно уступање на коришћење или продају испод тржишне цене грађевинског земљишта, опремљеног инфраструктурног земљишта, изграђених производних хала, а посебан вид подршке јесу подстицаји кроз креирање пословних инкубатора и иновационих центара који нуде сопствене капацитете.

Подстицајима се сматрају и индиректна улагања локалне самоуправе која нису уговором опредељена за једног послодавца већ за више привредних субјеката

исте или сродне делатности, која немају карактер директних субвенција, али јесу мера улагања у развој локалне привреде, као што су улагања по броју ђака у систему дуалног образовања, броју стипендија које се додељују студентима који ће наставити ангажовање код одређених послодаваца, улагања кроз изградњу инфраструктуре коју користи више привредних субјеката, а не преноси се у директно власништво конкретних привредних субјеката (пример су улагања у појачану инфраструктуру – водну, канализациону, путну, суфинансирање трошка изградње гасне или електро мреже и сл.).

Најчешће категорије/врсте државне помоћи од стране локалне самоуправе јесу:

- *регионална инвестициона државна помоћ* (у програму локалног економског развоја у оквиру мере за привлачење инвеститора)
- *de minimis* државна помоћ (кроз различите примере покрића трошкова, све до покривања трошкова јавног информисања, а у програму локалног економског развоја је у оквиру мере за подстицање конкурентности)
- државна помоћ која се додељује као *накнада за обављање услуга од општинског економског интереса*.³

5.4.1. Програмска мера „Подстицање запошљавања“

Локални акциони план запошљавања јединице локалне самоуправе представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања у текућој години, којим се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати у току године, а све у циљу достизања постављених циљева, унапређења запошљавања и смањења незапослености.

Приликом израде ЛАПЗ-а узимају се у обзир циљеви, приоритети и смернице Стратегије *Европа 2020* који се односе на запошљавање и којима паметан, одржив и инклузивни раст економије ствара могућност за висок ниво запослености, продуктивности, социјалну и територијалну кохезију, као и циљеви, приоритети и планиране активности дефинисани Националном стратегијом запошљавања за период 2011–2020. године, а усклађен са Националним акционим планом запошљавања за текућу годину.

Правни основ за израду ЛАПЗ-а садржан је у одредбама Закона о запошљавању и осигурању за незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017 и 113/2017 – др. закон) и Националној стратегији запошљавања

³ Услуга од општег економског интереса је услуга чији квалитет, услове пружања, односно цену, уређују или контролишу државни органи или други имаоци јавних овлашћења, нарочито због велике вредности почетних улагања, ограничености ресурса неопходних за њено пружање, одрживог развоја, друштвене солидарности и потребе за уједначеним регионалним развојем, а ради задовољења општег друштвеног интереса. Као пример се могу навести електронске комуникационе услуге, дистрибуција електричне енергије и јавно снабдевање електричном енергијом, дистрибуција гаса и снабдевање гасом, дистрибуција топлотне енергије и снабдевање топлотном енергијом, снабдевање пијаћом водом.

за период 2011–2020. године („Службени гласник РС”, број 37/2011), којом је дефинисано спровођење активне политике запошљавања. Поред тога, приликом израде овог документа узети су у обзир и захтеви дефинисани Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

У дефинисање и израду ЛАПЗ-а укључени су актери и партнери релевантних институција, како би се различитим приступима омогућило свестрано сагледавање планираних програма и мера и остварили резултати са додатном вредношћу.

Локални акциони план за запошљавање у највећем броју случајева следи Национални акциони план запошљавања и то из два битна разлога, а то су:

- суфинансирање одређених мера из републичког буџета по правилима која предвиђа национални акциони план
- недостатак обучених запослених за спровођење мера које произлазе из локалног акционог плана.

Ови разлози практично намећу и садржину ЛАПЗ-а, а тиме преузимају и највећим делом карактер подстицајних мера, усмеравајући ЛАПЗ ка теже запошљивим групама и социјално угроженијим групама.

Подизање нивоа запослености и оснаживање тржишта радне снаге, те њеног квалитета јесте важан предуслов одрживог развоја, који би требало постићи на више могућих начина. Тачније свођење улоге локалне самоуправе само на даваоца финансијских средстава за ове намене је непотребно, тј. несагледиво сужава област подршке.

У 2018. години мере за подстицање запошљавања су обухватиле следеће:

1. програм јавних радова – у програм јавних радова могу се укључити незапослена лица из свих теже запошљивих категорија, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ-у;
2. обука на захтев послодавца – у обуку се укључују незапослена лица уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места;
3. програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене;
4. субвенција за самозапошљавање – одобрава се ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва, уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ-у;
5. субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих – може се доделити за запошљавање незапослених лица из једне или више категорија теже запошљивих, које су утврђене у складу са стањем и потребама локалног тржишта и наведене у ЛАПЗ-у.

Незнатан број локалних самоуправа спроводи сличне мере независно од Националне службе за запошљавање из управо наведених разлога.

Значајан део локалних самоуправа спроводи једну или више мере по правилима Националног акционог плана запошљавања, користећи средства за суфинансирање, док једну или више мера креира значајно другачије користећи кадровске капацитете Националне службе за запошљавање за спровођење својих мера.

Јасно је да досадашња пракса ЛАПЗ чини делом програма локалног економског развоја, али треба имати у виду његова ограничења. Ова ограничења долазе до изражаја посебно ако се узму у обзир различити нивои развијености и величина локалних самоуправа, као и разлике у атрактивности подстицаја (нпр. 18.000 динара за стручну праксу високо квалификованог лица у великим центрима није једнако атрактивно као у малим местима); слично је са мером самозапошљавања, која јесте подстицај, али свакако не једнако атрактиван подстицај за отварање фризерске радње, где се из подстицаја може прибавити значајан део елементарне опреме, и за започињање производње у металопреради, где вредност ЦНЦ-струга превазилази вредност подстицаја итд.

Ниво запослености и ниво развијености све више у фокус стављају подстицаје по запосленом (без обзира на то да ли јесу или нису били на тржишту рада), подстицаје за почетнике у послу кроз сложеније форме инкубатора и сл. и подстицаје за преквалификацију сходно потреби послодавца без стицања сертификата, тј. у сопственој режији, што излази изван оквира ЛАПЗ-а и своју форму добија кроз мере привлачења инвеститора, развој инкубатора, хабова, различитих облика удруживања и сл.

Из наведеног је јасно да ЛАПЗ јесте један од инструмената којима се може и којим треба кориговати тржишни амбијент (посебно због теже запошљивих група), али је свођење економских развојних активности локалне самоуправе само на ЛАПЗ недовољно услед специфичности мера и циљних група на које се првенствено односи ЛАПЗ.

Програм локалног економског развоја као документ суштински разрађује мере привлачења инвестиција и подршке инвестицијама и мере подизања конкурентности и ово је разлог због кога се Приручник за израду програма локалног економског развоја не бави детаљно ЛАПЗ-ом и мерама које из њега проистичу.

5.4.2. Програмска мера „Привлачење инвеститора“

Програмска мера за привлачење инвеститора се јавља у свим анализираним програмима локалног економског развоја. Ради се о регионалној државној помоћи, а програми се разликују по броју нових радних места, оправданим трошковима, интензитету помоћи. Средства се код свих програма обезбеђују из локалних буџета и идентични су услови под којима се дају средства. *Кроз мерљиве индикаторе као што су број нових запослених, број нових предузећа, број нових*

производа и сл. моју се највиши ефекти програмској прошења средстава и на време коришћења како би резултати остварених мера увек били на високом нивоу.

Висина средстава која могу бити додељена за реализацију мере за привлачење инвеститора одређује се на основу оправданих трошкова улагања и директних и индиректних ефеката улагања и у односу на висину инвестиције, а повезана је са новоотвореним радним местима.

Привлачење инвеститора:

- Средства се додељују за улагања у *материјалну и нематеријалну имовину*.
- *Оправдани трошкови су:* улагање у земљиште, зграде, постројења, машине, патенти, лиценце и сл.
- *Оправдани трошкови су и трошкови за зараде, односно процењени трошкови за зараде за остварање нових радних места.*

Меру привлачење инвеститора могуће је реализовати помоћу следећих инструмената, који су *пример* из програма једне локалне самоуправе:

1. Обезбеђивање неизграђеног грађевинског земљишта у својини јединице локалне самоуправе испод цене или без накнаде;
2. Обезбеђивање инфраструктурно опремљеног земљишта које је у својини јединице локалне самоуправе испод цене или без накнаде;
3. Обезбеђење закупа пословног простора на одређено време;
4. Давање пословног простора у својини јединице локалне самоуправе испод цене или без накнаде, ван јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда, а ради реализације инвестиционог пројекта;
5. Обезбеђивање подстицајних средстава за набавку опреме (машине, алати, остала опрема) неопходне за проширење капацитета или започињање производње.

Средства за привлачење инвеститора, треба да буду додељена под следећим условима:

1. да реализација инвестиционог пројекта за велике привредне субјекте траје пет година, а у случају малих и средњих привредних субјеката – три године;
2. да инвестиција и новоотворена радна места повезана са овом инвестицијом морају опстати у истом подручју најмање пет година за велике привредне субјекте, а у случају малих и средњих привредних субјеката три године након завршетка пројекта;
3. да радно место буде непосредно повезано са почетном инвестицијом, а отворено је у року од три године у случају малих и средњих привредних субјеката, односно, у случају великих привредних субјеката, у року од пет година од завршетка инвестиције, а од датума када је радно место први пут попуњено;
4. да се укупно достигнути број запослених код корисника средстава након реализације инвестиционог пројекта не смањује у периоду од најмање пет година, ако је у питању велики привредни субјект, односно у периоду од најмање три године, ако је у питању мали или средњи привредни субјект;

5. да улагање мора да резултира нето повећањем броја запослених у привредном субјекту у поређењу са просечним бројем запослених у протеклих 12 месеци, а у случају да се радно место затвори у том периоду, мора се одузети од броја новоотворених радних места.

Корисник подстицаја, након постизања пуне запослености, према претходно утврђеном броју новозапослених, у складу са уговором о додели средстава, дужан је да сваком запосленом редовно исплаћује зараду, у складу са прописима којима се уређују радни односи, у износу који је најмање за 20% већи од минималне зараде у Републици Србији прописане за месец за који се исплаћује зарада, за све уговорено време.

За реализацију мере за привлачење инвеститора средства се могу одобрити за следеће оправдане трошкове улагања у:

1. почетна инвестициона улагања (материјална и нематеријална имовина, улагање у земљиште, зграде, постројења, машине, патенте, лиценце и сл.)
2. нова радна места повезана са почетним улагањем.

Чланом 8. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи прописано је да се висина регионалне инвестиционе помоћи која се додељује великим привредним субјектима утврђује до 50% оправданих трошкова за почетна улагања.

Висина регионалне инвестиционе помоћи из претходног става може да се повећа за мале привредне субјекте за највише 20 процентних поена, а за средње привредне субјекте за највише 10 процентних поена. Повећање висине процентних поена не односи се на привредне субјекте у сектору транспорта и на велике инвестиционе пројекте у било ком сектору.

Висина средстава која се додељују утврђује се у односу на оправдане трошкове:

- за велике привредне субјекте до 50% оправданих трошкова за почетна улагања
- за средње привредне субјекте до 60% оправданих трошкова за почетна улагања
- за мале привредне субјекте до 70% оправданих трошкова за почетна улагања.

Изузетак је ако се додељује државна помоћ мале вредности (de minimis државна помоћ), која се додељује једном кориснику у износу до 23.000.000,00 динара у току шри узастопне фискалне године.

Ово на практичном примеру може да изгледа овако:

1. За пројекте у производном сектору и сектору услуга чија је минимална вредност у динарској противвредности 5000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења пријаве и којим се обезбеђује отварање најмање 2 нова радна места могућа је висина додељених средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања, односно
 $5000 \text{ евра} / 2 \text{ новозайослена радника} * 50\% = 1.250 \text{ евра по раднику}$.
2. За пројекте у производном сектору и сектору услуга чија је минимална вредност у динарској противвредности 10.000 евра по средњем курсу

Народне банке Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 3 нова радна места могућа је висина додељених средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања, односно

$10.000 \text{ евра} / 3 \text{ новозайослена радника} * 50\% = 1.666 \text{ евра по раднику}$.

3. За пројекте у производном сектору и сектору услуга за мала и средња предузећа чија је минимална вредност у динарској противвредности 15.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 5 нових радних места могућа је висина додељених средстава до 60% вредности оправданих трошкова улагања, односно

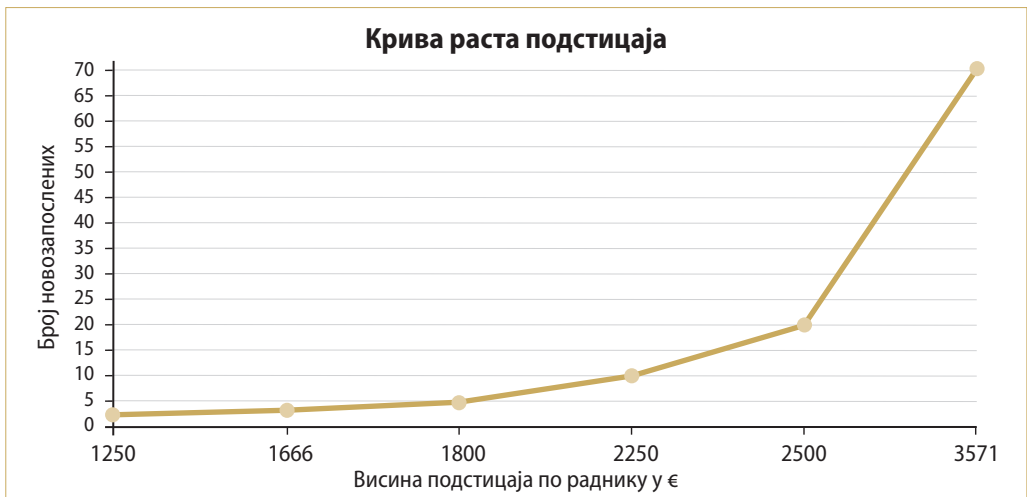
$15.000 \text{ евра} / 5 \text{ новозайослених} * 60\% = 1.800 \text{ евра по раднику}$

4. За пројекте у производном сектору код којих оправдани трошкови улагања, у динарској противвредности, износе најмање 50.000 EUR по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 10 нових радних места могућа је висина додељених средстава до 45% вредности оправданих трошкова улагања, односно

$50.000 \text{ евра} / 10 \text{ новозайослених радника} * 45\% = 2.250 \text{ евра по раднику}$.

5. За пројекте у производном сектору код којих оправдани трошкови улагања, у динарској противвредности, износе најмање 100.000 EUR по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 20 нових радних места могућа је висина додељених средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања, односно

$100.000 \text{ евра} / 20 \text{ новозайослених радника} * 50\% = 2.500 \text{ евра по раднику}$.

Из напред наведеног види се линеарни раст доделе подстицаја са повећањем новозапослених радника, при чему је висина признавања вредности оправданих трошкова у складу са Уредбом о правилима за доделу државне помоћи.

Укупан износ средстава која се могу доделити у складу са Програмом локалног економског развоја и Одлуком о условима и начину реализације овог програма, за сваку буџетску годину, одређује се у апсолутном износу, уз обезбеђивање поштовања максималног дозвољеног интензитета.

Корисник средстава дужан је да обезбеди учешће од најмање 25% оправданих трошкова улагања из сопствених средстава или из других извора који не садрже државну помоћ.

Појашњење примера мере за привлачења инвеститора

Локална самоуправа може обезбедити пословном субјекту неизграђено грађевинско земљиште у јавној својини, испод цене или без накнаде, за проширење постојеће или започињање нове делатности. Такође, може обезбедити земљиште које је инфраструктурно опремљено у јавној својини испод цене или без накнаде. Уколико се опредељује да даје неизграђено грађевинско земљиште по цени која је нижа од тржишне цене или без накнаде, свакако мора поштовати одредбе Уредбе о условима, начину и поступку под којима се грађевинско земљиште у јавној својини може отуђити или дати у закуп по цени мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде, као и услове, начин и поступак размене непокретности.

Локална самоуправа може доделити новчани подстицај привредном субјекту ради закупа пословног простора на одређено време, при чему пословни субјект мора исказати јасну намеру да закупи простор за производну или услужну делатност, што се доказује уговором о закупу, који не може бити краћи од периода трајања подстицаја.

Локална самоуправа може дати пословни простор у јавној својини испод цене или без накнаде, ван јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда, заинтересованом правном лицу који је неопходан за проширење или започињање пословног процеса. Додељени простор за проширење или започињање пословног процеса може бити и халски простор у јавној својини. Износ подстицаја који се може дати, а односи се на обезбеђивање закупа на одређено време, износи процењену вредност закупа тог пословног простора. Свакако уколико локална самоуправа одлучи да даје пословни простор у јавној својини, мора поштовати одредбе Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини, односно прибављања и уступања искоришћавања других имовинских права, као и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда.

Такође, подстицај може бити новчани и додељује се привредном субјекту за текућу годину, за набавку опреме (машине, алати, остала опрема) неопходне за проширење капацитета или започињање производње, по достављеној профактури.

Привредни субјект може конкурисати за доделу средстава и у наредним годинама, односно најдуже до три фискалне године, а у складу са датим програмом и

одлуком о условима и начину реализације програма за сваку буџетску годину и са поднетом конкурсном документацијом.

У случају куповине привредног субјекта који је затворен или би био затворен уколико не би био купљен, оправдани трошкови су трошкови куповине имовине тог привредног субјекта од стране трећег лица по тржишним условима.

Сви инвеститори имају обавезу да запосле раднике искључиво са територије локалне самоуправе која је давалац подстицаја.

Имовина која се стиче куповином мора бити нова, изузев у случају када се државна помоћ додељује малим и средњим привредним субјектима. У случају преузимања, износ средстава за чије је стицање државна помоћ већ била одобрена пре куповине, одбија се од укупног износа.

Трошкови везани за стицање имовине која је под закупом, осим земљишта и зграда, оправдани су само ако закуп има облик финансијског лизинга и садржи обавезу куповине имовине на крају периода закупа. У случају закупа земљишта и зграда, закуп се мора наставити најмање пет година након предвиђеног датума завршетка пројекта улагања.

Са становишта регионалне инвестиционе државне помоћи, којој свакако припада мера за привлачење инвеститора, трошкови који се односе на набавку транспортних средстава и опреме у сектору транспорта не сматрају се оправданим трошковима.

Инвеститор мора обезбедити банкарску гаранцију на износ вредности подстицаја као меру обезбеђења за јединицу локалне самоуправе за све време трајања инвестиционог пројекта. Банкарску гаранцију инвеститор прибавља након што градско/оштинско веће донесе одлуку о додели подстицаја.

Уколико се подстицај односи на закуп простора, инвеститор пре добијања подстицаја од стране локалне самоуправе доставља доказ да су измирени сви трошкови коришћења простора (електрична енергија, вода, канализација, гас, телефон и други режијски трошкови који ће нужно настати коришћењем простора), осим закупнине.

Велики привредни субјект коме је локална самоуправа одобрила подстицај мора одржати инвестицију на истој локацији, као и број запослених њеј година након реализације инвестиционог пројекта (5+5), а мали и средњи три године након реализације пројекта (3+3).

Средства за реализацију мере за привлачење инвеститора, у складу са донетим програмом локалног економског развоја / донетом одлуком, обезбеђују се у одлуци о буџету јединице локалне самоуправе, појединачно за сваку буџетску годину, а у складу са одредбама програмског буџета.

5.4.3. Програмска мера „Подстицање конкурентности“

Ова програмска мера спада у *de minimis* државну помоћ и развијена је у највећем броју донетих програма локалног економског развоја. Постоји велики број мера чији је циљ виши ниво конкурентности, који се остварује на различите начине. Треба имати у виду и подстицаје које спроводи Развојна агенција Србије како би се на локалном нивоу определиле праве мере, тј. оне мере за које ће постојати сигурно интересовање. Из досадашњег искуства показује се потреба за овим видом подршке, односно да средства за ову намену увек буду утрошена.

Приручником, али и током досадашње праксе израде програма локалног економског развоја, посебно су разрађиване мере чији је циљ директно привлачење инвеститора, а посебно мере које подстичу конкурентност са циљем јачања привредних субјеката који су присутни у некој средини. Јасно је да и једне и друге имају заједнички именитељ у креирању бољег пословног окружења и мотивисању приватног капитала за даља улагања.

Вероватно најтеже мерљив, а најзначајнији параметар за сваку привреду јесте њена конкурентност. Видљива је потреба за упућивањем и охрабрењем привредних субјеката на прихватање конкурентске борбе, не само на локалном већ, пре свега, на међународном тржишту. Најчешће, сем података о укупно извезеној вредности робе и врло индиректних показатеља који се своде на утисак (или, у бољем случају – резултат анкете), локална самоуправа тешко може имати реалну слику ко јесу или могу бити лидери на неком тржишту. Отуда и потреба да се формулише што шири, али и што симболичнији и видљивији начин подршке оним привредним субјектима који имају основ за здрав раст који је резултат конкурентности производа и услуга.

Подстицаји конкурентности за привредне субјекте могу бити кључни импулс локалне самоуправе који охрабрује неки привредни субјект на даље инвестирање у локалној средини, али и за даљу борбу за нове купце.

За реализацију мера за подстицање конкурентности досада су одобравана средства за следеће оправдане трошкове:

- *трошкови иновација* – трошкови за инструменте, трошкови за уговорна истраживања, техничко знање и патенте који су купљени и лиценцирани, за саветодавне услуге, оперативни трошкови, трошкови за израду техничке студије изводљивости;
- *трошкови развоја кооператива, класстера, инкубатора* – улагање у опремање, у зграде, имовину, трошкови запослених лица, канцеларија, оперативни трошкови, усавршавање и сл.;
- *трошкови везани са добијањем различитих сертификација;*
- *трошкови проширења или изградње нових производних капацитета;*
- *трошкови набавке: нове опреме и/или машина, половне опреме и/или машина, делова машина или специјализованих алата као и рејромајеријала и сировина.*

Иако не и обавезно, али с обзиром на карактер и циљ, ове мере се реализују у складу са њиховим правилима за доделу државне помоћи мале вредности (de minimis државна помоћ).

De minimis државна помоћ не може да се додели:

- за подстицање извоза, односно за делатности које директно утичу на обим извоза, успостављање и функционисање дистрибутивне мреже или за покриће других текућих расхода (оперативних трошкова) привредног субјекта повезаних са извозним активностима
- за давање предности домаћим производима у односу на увозне производе.

Помоћ за покриће трошкова учествовања на сајмовима, односно за надокнаду трошкова израде студија или пружања саветодавних услуга потребних за увођење новог или постојећег производа на новом тржишту у другој држави не посматра се као помоћ за подстицање извоза.

Локална самоуправа у оквиру обавезне документације, пре доделе средстава за мере конкурентности, захтева стандардизован бизнис план који пружа извршену анализу (по систему трошкова и користи) за привредни субјект. Мора постојати видљиви ефекат јачања привредног субјекта, обично мултипликовања обима посла или подизања нивоа квалитета производа или услуге, чија ће последица бити то да, за релативно мали издатак локалне самоуправе, предузеће дође у ситуацију да запошљава додатну радну снагу или подигне ниво свог пословања тако да буде више него локални лидер кога ће пратити и други локални привредни субјекти.

Појашњења примера мера за подстицање конкурентности и основни мотиви за доделу средстава

Мера 1. Производне иновације које имају моћност директне примене и дефинисане користи у ланцу вредности производа

Појашњење:

Под тржишном или производном иновацијом, у смислу ове мере, подразумева се иновативно производно или тржишно решење које се први пут примењује на подручју Републике Србије. Локална самоуправа / давалац подстицаја може доделити субвенцију пословном субјекту у виду суфинансирања делимичног развоја и примене производне или тржишне иновације, уколико се кроз бизнис план може показати директна исплативост иновативног решења. Приликом доделе ове врсте субвенције посебно ће се водити рачуна да у оквиру анализе исплативости буду јасно доказани (кроз одговарајућу документацију или додатни елаборат) сви елементи који указују на оригиналност решења. Пословни субјект мора обезбедити банкарску гаранцију на износ вредности субвенције, као меру обезбеђења за локалну самоуправу / даваоца подстицаја у укупном трајању од 3 године, а износ овог суфинансирања је до 50% директних трошкова.

Описана мера суфинансирања иновације има циљ да подигне перформансе привредног субјекта, односно да охрабри друге привредне субјекте да улажу у иновативност у два сегмента:

- производном, где резултат мора бити нов производ, технолошки процес или сл., што ће дати позитиван допринос смањењу трошкова, подизању квалитета производа и сл.
- тржишни резултат – нови производ или услуга на тржишту, што ће привредни субјект довести у позицију лидера који креира тренд.

У пракси је прихватљиво решење да иновација буде први пут примењена у Србији, чиме се шаље порука привредним субјектима да морају пратити глобалне трендове.

Дат је и разуман рок до 3 године да иновација дâ своје финансијске резултате.

Прејоруке у вези са реализацијом мере – дефинисање иновација

Под тржишном или производном иновацијом, у смислу ове мере, подразумева се иновативно производно или тржишно решење које се први пут примењује на подручју Републике Србије. Такође је наглашено да ће се посебно водити рачуна о томе да, у оквиру анализе исплативости, буду јасно доказани (кроз одговарајућу документацију или додатни елаборат) сви елементи који указују на оригиналност решења.

Иако је јасно шта јесте циљ подстицаја, у пракси је неопходно да се дода прецизнији критеријум односно раздвоје барем три ситуације које су препознате:

- техничка, технолошка иновација која је регистрована и заштићена код одговарајуће институције у Србији или ван ње, која се примењује у Србији или, ређе, иновација која је резултат интерног развоја и није предмет заштите;
- тржишно решење које је недвосмислено иновативно (што је лако проверити), први пут примењено на националном тржишту (пример су начин пружања неке услуге, увођење процедура или поступака који су под заштитом неког међународног система, уступање права франшизе и сл.);
- *увођење нове машине или опреме у процесу производње, а која је резултат производње некој међународно више или мање познатој масовној произвођача машина или опреме. У овом случају је потребно имати у виду да вредности такве набавке може бити превелика у односу на планирана средства издвојена за субвенцију локалне самоуправе (може се дефинисати максимални износ по кориснику) и да се може посебно увести критеријум стварне иновативности, с обзиром на то да се одређени произвођачи опреме сваке године појављују са унапређеним моделима машине и опреме или да се ради о ретким делатностима, односно да постоји свега пар произвођача у тој делатности у земљи, па је набавка сваке нове опреме, практично увођење иновативног поступка. Овде се у пракси не може дозволити изједначавање набавке нове опреме са увођењем иновација, иако и једно и друго представља интерес не само конкретне привредне субјекта, већ најчешће и шири интерес.*

Мера 2. Поддршка развоју кооператива, кластера и других облика удруживања са циљем заједничког наступа на трећим тржиштима или код доминантног купца

Појашњење:

Локална самоуправа / давалац подстицаја може доделити субвенцију пословном субјекту за подршку развоја кооператива, кластера и других облика удруживања са циљем заједничког наступа на трећим тржиштима или код доминантног купца кроз суфинансирање дела трошкова који настају као резултат рада различитих облика удруживања само уколико је кроз бизнис план и анализу (трошкова и користи) недвосмислено доказано да без заједничког наступа не би било могуће остварити пласман робе на трећим тржиштима или код доминантног купца. Ова мера може трајати најдуже годину дана.

Описана мера је реакција локалне самоуправе на чињеницу да се приватни капитал врло тешко уједињује, иако за то нема реалних препрека, што је последица лошег искуства из неких већ давних времена. Будућност малих бизниса је њихова професионализација, која подразумева директан раст или спајање као начин раста, у супротном, са пензионисањем власника нестаје и бизнис, а капитал се непродуктивно расплићава.

Мера 3. Добијање међународних сертификација са циљем омогућавања изласка домаћих компанија на инострано тржиште

Појашњење:

Локална самоуправа / давалац подстицаја може доделити субвенцију пословном субјекту за суфинансирање трошкова стицања међународних сертификата са циљем омогућавања изласка домаћих компанија на инострано тржиште, уколико се одговарајућим бизнис планом и анализом недвосмислено докаже исплативост таквог улагања, тј. нужност стицања оваквог сертификата за излазак на инострано тржиште. Износ овог суфинансирања је до 50% директних трошкова сертификације.

Описана мера, кроз финансијски подстицај, има циљ да охрабри доносиоца одлуке у привредном субјекту не само да размишља о извозу или стандардизацији, већ и да неки стандард прихвати као основ за даље деловање.

Препоруке у вези са реализацијом мере – сертификација

Иако у донетим програмима локалног економског развоја, пратећим одлукама и јавним позивима *ниде децидирано не стоји наведено, субвенција за сертификацију неком привредном субјекту се стварно може одобрити само ако се сертификационо тело, институција или предузеће налази на листи признатих издавалаца сертификација за неку намену.* Ово објашњење се, због своје комплексности,

пружа усмено на инфо-дану и прихваћен је став комисије за доделу средстава у локалним самоуправама и Развојној агенцији Србије као пракса. Разлог за овакав став је чињеница да постоји могућност да било ко изда документ на коме пише сертификат. Осим тога често постоје различите консултантске куће које припремају одређени производ или услугу за сертификацију, а оне се при томе налазе или не налазе на листи овлашћених консултантских кућа. На комисији за доделу подстицајних средстава је да прибави одговарајуће доказе о поузданости свих учесника (основне информације се могу добити на сајту www.kvalitet.org.rs).

Коначно, сваки пут је потребно утврдити да ли је и ко је надлежан за издавање одређеног сертификата и да ли је реч овлашћеној консултантској кући, што постаје и саставни део одлуке о додели средстава.

Мера 4. Обезбеђивање средстава за проширење или изградњу нових производних капацитета

Појашњење:

Локална самоуправа / давалац подстицаја може доделити субвенцију пословном субјекту у виду суфинансирања неопходног грађевинског материјала који је употребљен или ће се употребити за проширење или изградњу нових производних капацитета у износу до 100 евра по метру квадратном бруто површине у основи објекта – пословног простора (халског простора намењеног производњи), који је неопходан за проширење или започињање производног процеса.

Објекат мора имати важећу грађевинску дозволу, а бизнис планом морају бити предвиђени завршетак градње и стицање употребне дозволе у року који не може бити дужи од три године. Предузеће или власник предузећа које конкурише за овај подстицај мора бити кумулативно власник и земљишта и објекта. Процес производње привредног субјекта који је конкурисао мора бити у пословним просторијама које су предмет изградње минимум пет година од момента стицања употребне дозволе.

Максималан износ субвенције по једном привредном субјекту је до 2.000.000,00 динара у једној години и само једном се може конкурисати за исти објекат.

Уз осталу претходно дефинисану конкурсну документацију, пословни субјект посебно, кроз бизнис план који се односи на коришћење објекта који је у градњи или је изграђен у посматраној години, мора навести податке да ли и како производни објекат утиче на запошљавање нових радника, на повећање извоза и укупне перформансе предузећа.

Описана мера има циљ да јача конкурентне предности микро и малих привредних субјеката, који на овај начин индиректно добијају шансу за конкурентску утакмицу са великим играчима, који много лакше долазе до капитала за производне капацитете. Ово посебно истичемо ако се ради о изградњи првог производног објекта, пошто већина банака захтева хипотеку на већ изграђен објекат да

би одобрила наменски кредит за градњу, а то највећи део малих и микро привредних субјеката у том моменту не поседује.

Ову меру не треба мешати са мерама привлачења инвестиционог капитала, чији је циљ обезбеђење производног простора (кроз закуп или давањем на коришћење под условима који се разликују од тржишних) из барем два разлога:

- помоћ је ограничена износом до 2 милиона динара (што је *de minimis* помоћ по дефиницији)
- намењена је за изградњу пословног простора (локалног простора намењеног производњи), уз износ од 100 евра по метру квадратном, чиме је покривено око 166 квадратних метара – а то по природи одговара микро и малим привредним субјектима.

Мера 5. Поддршка подстицају развоја предузетника, микро и малих правних лица

Појашњење:

Локална самоуправа / давалац подстицаја може доделити подстицај предузетницима, микро и малим правним лицима за јачање конкурентности привредних субјеката и унапређење њиховог пословања, унапређење технолошких процеса, производа и услуга привредних субјеката, повећање вредности и обима промета привредних субјеката, као и смањење трошкова финансирања производне опреме и репроматеријала. Подстицаји се додељују за субвенционисање трошкова набавке: нове опреме и/или машина, половне опреме и/или машина, делова машина или специјализованих алата као и репро материјала и сировина.

Пословни субјекти бизнис планом образлажу крајњу употребу додељених средстава, као и свој бонитет. Јавним позивом се прецизирају услови и висина опредељених средстава за сваку годину, а на основу висине опредељених средстава у буџету града/општине за ту годину. Уговором се дефинишу начин и рокови правдања добијених средстава.

Као и код претходно описане мере, овде треба имати у виду да је реч о *de minimis* помоћи, односно да је реч о максималном фиксном износу подстицаја који се одређује за одређену годину по примаоцу средстава. Посебан опрез је потребан код набавке половне опреме, за коју мора постојати веродостојна могућност провере стварне тржишне вредности. Такође, у опису учињених/оправданих трошкова (у приложеном бизнис плану) морају се испоштовати сви критеријуми дозвољене помоћи.

НАПОМЕНА: СВЕ НАВЕДЕНЕ МЕРЕ ЈЕСУ ПРИМЕРИ ВЕЋ ДОДЕЉИВАНЕ ПОМОЋИ У СРБИЈИ.

Обим додељених средстава

У програму локалног економског развоја је могуће прописати:

- да пословни субјект који конкурише за доделу субвенција из неке од горе предложених мера *може у једној календарској години конкурисати за доделу субвенција из само једне од предложених мера*; дакле, исти пословни субјект не може бити два пута субвенционисан у току једне календарске године;
- *да једно предузеће конкурише по више критеријума ради остварења одређеног пословног циља, а ограничити, на пример, укупни износ по појединачној мери или током једне године.*

Напомене у вези са креирањем и реализацијом мера које су проистекле из досадашњег искуства

Иако се неке мере налазе у програмима, није обавезно да ће бити издвојена средства из буџета за сваку меру, односно да ће се све мере из програма наћи у јавном позиву. Разлог за овакву праксу је остављање могућности од стране локалне самоуправе да се неке мере спроведу у зависности од препознатих потреба, поготову уколико је програм вишегодишњи.

Када се посматрају одобрени подстицаји у односу на најчешће исказане потребе у директној комуникацији са привредним субјектима, може се запазити да добар део њих често изједначава субвенције са могућношћу добијања додатног капитала (који би употребили из сопствених или кредитних извора). То делимично има смисла уколико је реч о мерама за привлачење инвестиција, јер се ради о значајним износима. Ипак, ово је једна врста „замке” у коју никако не би требало да „упадну” доносиоци одлуке о томе шта субвенционисати (без обзира на поврат уложених финансијских средстава – локалне самоуправе нису бескаматни фондови). Имајући у виду могућности локалних буџета, субвенције би, по нашем мишљењу, требало усмерити на оне активности за које постоји интерес корисника, али и недовољна одлучност за инвестирање, било да су превише „скупе” или да постоји нека врста страха да резултат неће користити само том кориснику, али уз обавезно јасно дефинисан шири интерес. Ово је посебно случај са мерама конкурентности, које, по дефиницији, јесу подршка за креирање нове вредности. За локалне самоуправе овде постоји и потреба да кроз цео процес сагледају и значај за привредни амбијент (било кроз директан повраћај у буџет, било кроз друге индиректне резултате). У комуникацији са представницима привредне заједнице често се чују предлози за различите субвенције које заиста доносе корист за више страна, као што су, на пример:

- различите обуке (углавном за менаџмент) – пример су обуке за подизање нивоа знања финансијских руководилаца из различитих области – о контролингу, јавним набавкама, маркетингу, управљању људским ресурсима и сл.; неспорно је да ново знање подиже ниво квалитета пословања, али је питање

ко све треба да буду носиоци ових трошкова, ако се има у виду да микро и мала предузећа углавном немају довољно средстава за квалитетније и скупље обуке, а да увек постоји могућност да запослени/обучени напусти конкретно предузеће, па чак и локалну средину;

- наступи више привредних субјеката на најчешће специјализованим сајмовима у иностранству – што свакако јесте пожељно, јер омогућује да се снизе појединачни трошкови, излагачи међусобно приближе, али и да се град/општина представи као центар неке индустрије;
- набавка најсавременијих (ИТ) програма – решења која ће подићи ниво пословања и сл.

5.5. Механизми доделе, праћења трошења средстава и извештавања и закључак програма локалног економског развоја

Да би целокупан ток доделе средстава, праћења и извештавања о утрошеним средствима био сагледив, потребно је правилно сагледати потребе локалне самоуправе (већ описане у делу који говори о анализи), правилно поставити циљеве који ће омогућити избор и креирање програмских мера.

Специфичност програма локалног економског развоја лежи управо у чињеници да дефинисање програмских мера заправо за сваку меру одређује оправдане трошкове корисника средстава, што је део оптерећења који ће преузети корисник средстава, а који ће финансирати локална самоуправа. Из угла локалне самоуправе јако је битно да издатак који се чини у корист приватног предузећа буде директно доведен у везу са приходом од корисника, са једне стране, а са друге стране, са укупним користима које ће имати локална заједница, а којима ће бити постигнут резултат мерен одређеним индикатором, којим се доприноси остварењу специфичног циља.

Јасно је из структуре програма да се појединачни специфични циљеви могу остварити реализацијом више програмских мера и најчешће реализацијом субвенција ка више корисника. Истовремено, једна субвенција може значајно утицати на остварење више постављених циљева.

Оправдани трошкови у пракси

Свака мера која се креира или примењује, поред циља који постиже, мора бити јасно дефинисана оправданим трошковима, онима који ће бити прихваћени. Овде је у пракси пуно примера, али уопштено постоје *две врсте дилема*:

- *да ли су њоједини трошкови прихваћљиви, доушћени посмајрано са становишта Закона о контроли државне помоћи, где је увек препоручљиво тражити мишљење надлежног министарства (на пример, код сертификације се прихвата 50% трошкова сертификације, што сигурно подразумева трошак издавања сертификата и комада материјала на коме је вршено завршно тестирање, али не и трошак интерног тестирања десетине комада неког материјала који је употребљен, пре него је послат одређени комад сертификационој кући),*
- *недовољно јасно дефинисани трошкови по носиоцу, месту и начину настанка трошка (односно ко, где, због чега и како је произвео трошак) – на пример, у процесу креирања или увођења иновације није јасно из бизнис плана и достављене спецификације трошкова која је директна веза начињеног трошка и иновације – појављују се радни сати ангажовања стручног лица без могућности да се утврди да ли је оно ангажовано баш на тим активностима; у таквим ситуацијама, уколико није могуће добити недвосмислену документацију, боље је не признавати одређени трошак него прихватићи појеницијалну злоупотребу наменских средстава.*

Сагледавање користи од субвенције додељених привредним субјектима од стране локалне самоуправе

Као што је већ напоменуто кључни приход је порез на зараде, који се делом враћа у буџет јединице локалне самоуправе, а који директно зависи од броја запослених у неком привредном субјекту који имају регистровано пребивалиште у јединици локалне самоуправе која је давалац средстава.

Свакако, у анализи треба обухватити порез на имовину привредног субјекта, приходе које ће остварити јавна предузећа од испоруке својих услуга (одвожење отпада, испорука воде, услуге коришћења канализације, испорука топлотне енергије, одржавање зелених површина).

У анализи треба обухватити и индиректне користи, уколико су сагледиве, а које укључују увећане приходе грађана (који имају пребивалиште на територији локалне самоуправе), који ће довести до локалног раста потрошње, утицај на ланац добављача и посредно покретање нових инвестиција које су повезане кроз ланац добављача, усвајање нових технологија, код мера конкурентности – посебно утицај на одрживост пословања и могућности даљег раста и развоја који доноси повратне користи, код мера привлачења инвеститора – могућности даље концентрације компанија из исте или сродних делатности.

Обавезна документација која је укључена у јавни позив – која праћи финансијски шок

Оба типа мера за привлачења инвеститора и подстицање конкурентности подразумевају *већим делом идентичну документацију, са мањим разликама које овде наводимо:*

- За обе мере у оквиру програма обавезно је подношење пословног/бизнис плана од стране подносиоца, који ће, у случају доделе средстава бити обавезно и део уговора о додели подстицаја. Најчешће је у оквиру конкурсног обрасца дата и назнака основних елемената које треба да садржи бизнис план.
- За обе мере подразумевају се средства обезбеђења, која се достављају након достављања решења о додели подстицаја, и то:
  - 1) менице које треба да покрију трошкове који нису покривени гаранцијом у случају неизвршења обавезе од стране корисника субвенције,
  - 2) банкарска гаранција за добро извршење посла у висини субвенције, са роком који мора покривати уговорени период извршења посла (по правилу, за месец дана дужи од уговореног рока).

За мере привлачења инвеститора банкарска гаранција у уговору о додели подстицаја се мора дефинисати са обавезом обнављања, јер је минимални период трајања гаранције 6 година (за мале и средње привредне субјекте 3+3 године), пошто се у пракси показало да углавном није могуће обезбеђење банкарске гаранције од стране подносиоца подстицаја на укупан период извршења посла.

Код мера конкурентности постоје примери када средства обезбеђења нису неопходна (иако конкурсом морају бити прописана). Прецизније, уколико је конкурс расписан за већ делимично или потпуно спроведену активност, а она буде завршена до момента доделе средстава, у тој ситуацији субвенција има карактер рефундирања већ учињених трошкова (на пример, сертификат који је у међувремену стечен, грађевински објекат за који је у моменту аплицирања била издата грађевинска дозвола, али је у међувремену добијена употребна дозвола и сл.).

У случају мера за привлачење инвеститора, поред бизнис плана, често се захтевају и додатни елаборати, односно није редак случај да комисија за доделу средстава због комплексности неког захтева затражи додатну документацију (ово не подразумева документацију из јавног позива), како би се уверила у озбиљност потенцијалног корисника средстава.

Механизми доделе и праћења трошења средстава

Механизми доделе и праћења трошења средстава су веома битан сегмент за квалитетну реализацију програма локалног економског развоја. У том смислу, програмом је предвиђено формирање две комисије: компетентне комисије за

доделу средстава и компетентне комисије за надзор, при чему исти члан не може бити у обе комисије, чиме се спречава сукоб интереса и ствара основ за транспарентнији рад. Препорука (ради јавности рада и одлучивања) јесте да комисију за доделу средстава образује скупштина ЈЛС, а комисију за надзор образује градско/општинско веће ЈЛС. Обавезе и задаци комисија се обавезно наводе у програму локалног економског развоја и у решењу о образовању/формирању ових комисија, а детаљно у одлуци о условима и начину реализације програма, локалног економског развоја, а комисије одговарају и своје извештаје подносе искључиво органу који их је формирао и који те извештаје и усваја.

Извештај о додељеним субвенцијама је саставни део годишњег извештаја организационог дела надлежног за финансије у локалној самоуправи, који се прослеђује Министарству финансија, јер је, чланом 23. Закона о контроли државне помоћи, прописана обавеза извештавања даваоца државне помоћи према министру финансија. Истим чланом је прописано да Министарство ближе прописује методологију израде годишњег извештаја, рок за достављање података Министарству и рок за подношење предлога годишњег извештаја. У складу са тим, Министарство је израдило Правилник о методологији израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС”, број 3/2011), који прописује садржину годишњег извештаја, као и обавезу да даваоци државне помоћи (у овом случају локалне самоуправе) доставе прописане податке о додељеној државној помоћи Министарству до 31. марта текуће године за претходну годину, у писаном и електронском облику, у форми табеле додељене државне помоћи са упутством за попуњавање, која се налази на интернет страници Министарства и Комисије за доделу државне помоћи, ради израде годишњег извештаја које Министарство финансија доставља Влади РС.

У наведеним извештајима достављају се искључиво информације о додељеној државној помоћи са нивоа локалне самоуправе, а анализа о резултатима програма локалног економског развоја, квалитетних мера и њиховој реализацији добија се радом и извештавањем комисије за надзор.

Комисија за надзор врши контролу свих извештаја добијених од корисника средстава и, периодично или по захтеву било које заинтересоване стране, прати реализацију одобрених пројеката и испуњење обавезе од стране корисника средстава, а на основу извештаја добијених од корисника средстава, као и других информација и података које прикупи у поступку контроле извршења уговорних обавеза и праћења, а све у складу са одредбама одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја.

У оквиру мере за привлачење инвеститора комисија за надзор се састаје након периода извештавања који је наведен у Уговору, а у складу са достављеним пословним / бизнис планом – најчешће након годину дана, с обзиром на то да реализација инвестиционог пројекта траје минимум 6 година, док се за меру за подстицање конкурентности комисија састаје у краћем року, односно након подношења коначног извештаја од стране корисника подстицаја, који је углавном краћи од 1 године.

Техничке и административне послове за потребе комисије за надзор врши организациона јединица за локални економски развој, која припрема предлог акта о усвајању извештаја комисије за надзор на седници градског/општинског већа. Да би организациона јединица за локални економски развој вршила техничке и административне послове, потребно је да у организацији буде систематизовано радно место правника. Уколико нема правника, ове послове припреме аката обавља организациона јединица коју одреди начелник општинске/градске управе.

Усвојени извештај комисије за надзор организациона јединица за локални економски развој користи приликом планирања мера за доделу подстицаја за наредни период и/или за израду новог програма локалног економског развоја.

Извештавање о спровођењу програма локалног економског развоја треба да буде редовна активност која је саставни део плана за праћење спровођења и вредновања учинака. Креатори програма у свакој локалној самоуправи (организациона јединица за локални економски развој) требало би да, реализујући стратешке циљеве кроз програм локалног економског развоја као оперативног документа, сагледају остварење и допринос остварењу сваког појединачног циља који је постављен. Ово је кључни разлог да извештај садржи све важне податке који се одnose на његово спровођење. Препорука аутора и обавеза која произлази из буџетског планирања и извештавања јесте да се динамика извештавања организује на годишњем нивоу, а да се за потребе овог процеса, изради образац извештаја о резултатима спровођења овог програма. Образац извештаја треба прилагодити датим мерама и у њега укључити основне елементе, нпр. назив мере, назив подмере, тј. инвестиције, број поднетих захтева / број исплаћених захтева, планирана средства / исплаћена средства, износ подстицаја по јединици мере, проценат подстицаја по кориснику, укупна вредност инвестиције (средства локалне самоуправе), проценат успешно реализованих пројеката. Посебна колона би се односила на кратак опис проблема/изазова или могуће ризике у реализацији и примењене методе за решење проблема/изазова или могућих ризика. Коначно, потребно је обухватити и сумирану анализу ефеката, нпр. број новозапослених (очекивани повраћај новца по том основу), раст прихода као последица примењених иновација или нове опреме итд. Не треба посебно наглашавати да извештај треба да буде кратак и ефектан, тј. усмерен на праћење напретка односно идентификовање проблема.

Праћење је комплексна активност која треба да утврди делотворност спроведених мера и да да предлоге за измену одређених мера, уколико се утврди потреба за тим. За те потребе развијен је систем „праћења заснованог на резултатима”, који је усмерен на исходе и ефекте, а посебно развијен у разради планског система.

Прејорукe о саставу комисије за доделу средстава и комисије за надзор

Комисије, у складу са својим надлежностима, обављају стручне послове, али све одлуке доноси надлежни орган локалне самоуправе, који је по правилу скупштина локалне самоуправе или градско/општинско веће, а последица тога је да састав комисија заиста мора бити компетентан. О изјужености љравних услова нужно брине градска/општинска управа.

Све наведено практично опредељује и састав обе комисије. Комисије уобичајено имају непаран број чланова, у пракси пет, и то су председник комисије и још четири члана. Чланови комисије не морају бити из реда запослених у локалној администрацији.

Имајући у виду комплексност захтева привредних субјеката, из искуства можемо препоручити по профилима следеће искусне и у својој професији препознате чланове за обе комисије:

- представници економске струке из области финансија, књиговодства, ревизије, банкарства и сл., а пре свега због анализе приложених биланса, финансијске одрживости, приложених рачуна, извода итд.
- представници правне струке – искусан правник из привреде или адвокат који се бави привредом,
- представници машинске, електротехничке струке и сл. са значајним искуством, јер постоји читав сет мера који залази у ове делатности,
- идеално, у комисији за доделу подстицајних средстава је пожељно и присуство руководиоца организационе јединице надлежне за локални економски развој и/или члана градског/општинског већа који је из неке од поменутих струка, будући да ова комисија мора имати јако добру комуникацију са управом и органом који одлучује.

Закључак програма локалног економског развоја

Закључком се најчешће потврђују разлози израде програма локалног економског развоја и тежња да се кроз реализацију програма минимизирају негативна и поспеше позитивна привредна кретања.

6. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КОРАЦИ У ПРИПРЕМИ, СПРОВОЂЕЊУ И ПРАЋЕЊУ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

Када се локална самоуправа определи за подршку привреди на својој територији, обезбеђивањем средстава за ову намену у буџету, *орјанизациона јединица за локални економски развој*, на основу спроведене анализе и истраживања тржишта, израђује нацрт програма локалног економског развоја за једну годину или за више година. Истовремено, израђује се и нацрт одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја за једну/текућу годину, у зависности од трајања програма локалног економског развоја.

Оба ова нацрта, као саставни део имају образложење које треба да садржи: правни основ за доношење, разлоге за доношење, а у оквиру њих посебно: анализу садашњег стања, проблеме које тај акт треба да реши, циљеве који се њиховом реализацијом постижу, коме је намењен програм, објашњење основних подстицајних мера; процену финансијских средстава потребних за спровођење програма, и друго.

Нацрт програма локалног економског развоја⁴, организациона јединица за локални економски развој доставља *Комисији за контролу државне помоћи*, са којом комуницира и сарађује ради добијања решења којим се дозвољава државна помоћ. Уколико локална самоуправа израђује програм локалног економског развоја за једну годину, Комисији за контролу државне помоћи прослеђује се и нацрт одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја за ту годину, а уколико локална самоуправа израђује програм за више година, онда се Комисији за контролу државне помоћи прослеђује нацрт вишегодишњег програма и нацрт одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја за текућу годину. Након добијене сагласности на вишегодишњи програм, у наредним годинама нацрт одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја за сваку текућу годину се доставља Комисији за контролу државне помоћи, с тим што се у тим једногодишњим

⁴ Сходно одредбама Закона о контроли државне помоћи, предлагач прописа који представља основ за доделу државне помоћи, дужан је да нацрт, односно предлог прописа, пре упућивања у процедуру доношења, пријави Комисији за контролу државне помоћи, тако да локална самоуправа може овој комисији доставити или нацрт или предлог ових прописа.

одлукама дефинишу мере које програм подстиче, односно локална самоуправа бира неке мере из вишегодишњег програм локалног економског развоја или се та одлука односи на све планиране мере за доделу подстицаја.

Уколико се у програму или одлуци на које је добијена сагласност покаже потреба за изменом, потребно је поново захтевати сагласност Комисије за контролу државне помоћи.

Након добијања решења Комисије за контролу државне помоћи, организациона јединица за локални економски развој, доставља нацрт ових прописа *градско/оштинском већу на утврђивање предлога*.

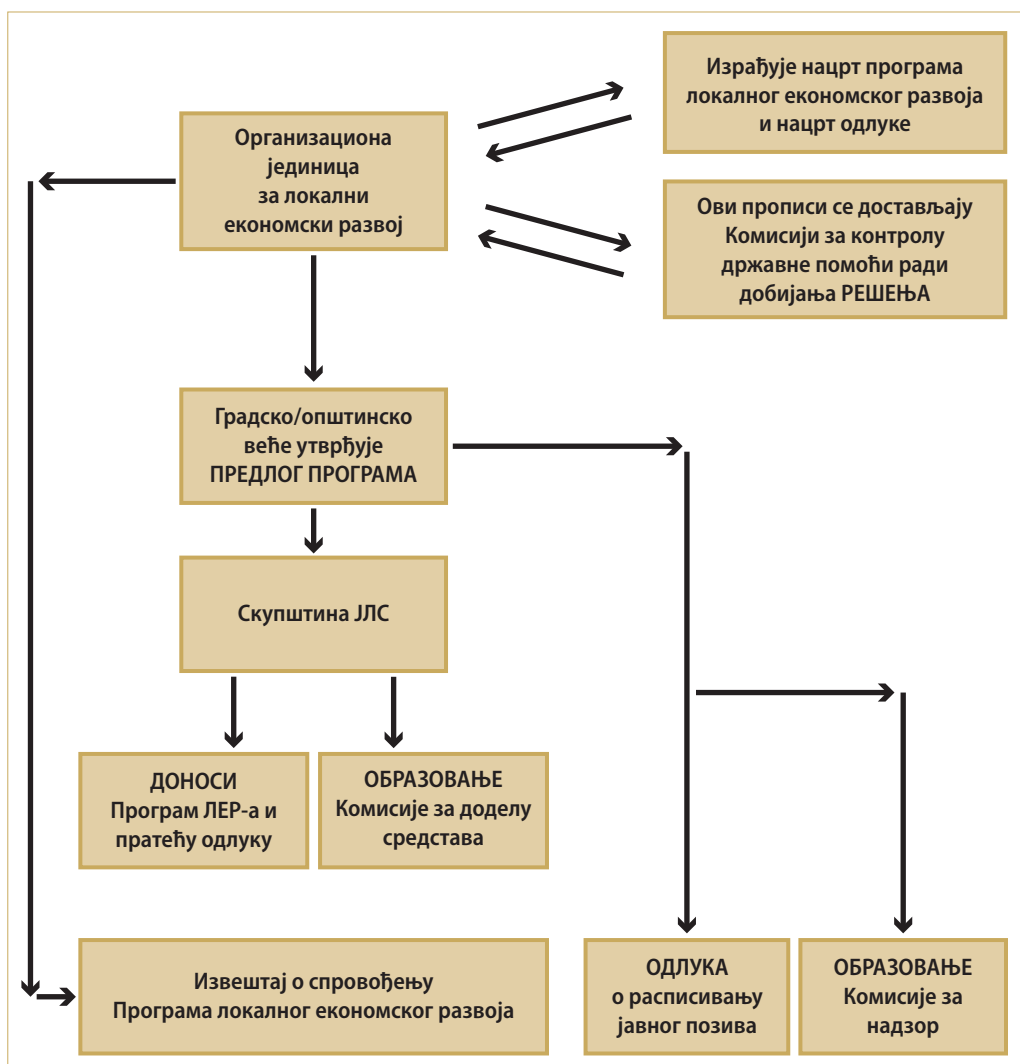
1. *Градско/оштинском веће* јединице локалне самоуправе *утврђује предлог* програма локалног економског развоја за једну или више година, односно одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја у току једне године, *а по потреби добијеном решењу којим се дозвољава државна помоћ, издајом од стране Комисије за контролу државне помоћи*
2. *Предлог програма локалног економског развоја и предлог одлуке о условима и начину реализације програма локалног економског развоја се достављају скупштини јединице локалне самоуправе на доношење.*
3. *Скупштина* јединице локалне самоуправе *доноси* програм локалног економског развоја за једну или више година односно одлуку о условима и начину реализације програма локалног економског развоја у току једне године.
4. *Скупштина доноси решење* о образовању комисије за доделу средстава (*Модел 1*), а комисија за доделу доноси свој пословник о раду (*Модел 2*).
5. *Градско/оштинско веће* јединице локалне самоуправе *доноси решење* о образовању комисије за надзор (*Модел 3*); комисија за надзор може донети свој пословник о раду.
6. Орган одређен програмом локалног економског развоја, односно одлуком о условима и начину реализације програма локалног економског развоја *расписује јавни позив и оглашава текст јавног позива*⁵ *са обрасцима (Модел 4).*
7. *Комисија за доделу средстава* утврђује Листу вредновања и рангирања поднетих пријава (*Модел 5*).
8. *Градско/оштинско веће доноси одлуку* о додели подстицајних средстава, а на предлог комисије за доделу средстава.
9. *Председник општине / градоначелник града закључује уговоре* са корисницима средстава у складу са одлуком о додели средстава (*Модел 6*).
Пословни/бизнис план корисника подстицаја је обавезни саставни део овог уговора.

⁵ У Одлуци о буџету сваке јединице локалне самоуправе, у оквиру програмског буџета и у складу са Законом о буџетској систему, подстицајна средства из буџета јединице локалне самоуправе је по усвојеном програму могуће доделити искључиво расписивањем и оглашавањем јавног позива/конкурса.

Целокућину процедуру праћења реализације програма сироводи комисија за надзор, која о резултатима извештава надлежни орган, који доноси закључак о усвајању извештаја и мерама које комисија предложи. О правилима и начину рада комисије одлучује свака комисија независно, у договору са локалном самоуправом.

Приручник има циљ да понуди основ за израду програма локалног економског развоја локалној самоуправи, па је то и разлог зашто његова садржина не може бити формализована. Ово је посебно наглашено ако знамо да локалне самоуправе могу имати специфичне потребе и специфичне разлоге за доношење програма и пратеће одлуке.

У наставку је дат шематски приказ надлежних органа у припреми, спровођењу и праћењу програма:

7. МОДЕЛИ АКТА У ПОСТУПКУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

Када јединица локалне самоуправе донесе програм локалног економског развоја, за организациону јединицу за локални економски развој предстоји израда читавог сета нацрта или предлога аката како би се отпочело са имплементацијом овог програма. Ради олакшања рада организационе јединице за локални економски развој у овом делу Приручника дати су модели одређених аката *које ће свака јединица локалне самоуправе прилагодити својим конкретним потребама и акцијама*, и то:

1. решења о образовању Комисије за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за ____ годину;
2. Пословника о раду Комисије за доделу подстицајних средстава;
3. решења о образовању Комисије за надзор корисника подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за ____ годину;
4. одлуке о расписивању јавног позива за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације програма локалног економског развоја општине/града _____ за ____ годину са следећим обрасцима:
  - а) пријава за доделу подстицајних средстава;
  - б) табела за процену испуњености формалних услова јавног позива;
  - в) изјава о прихватању услова за доделу подстицајних средстава;
  - г) изјава о раније примљеној државној помоћи;
  - д) захтев за исплату средстава.
5. листе вредновања и рангирања пријава поднетих на јавном позиву за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације програма локалног економског развоја општине/града _____ за ____ годину, који је објављен _____ године, и
6. уговора о додели подстицајних средстава.

МОДЕЛ 1

На основу члана __ Статута општине/града _____ („Службени лист/гласник општине/града”, бр. _____ и _____) и члана _____. Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину („Службени лист/гласник општине/града _____”, број _____), Скушштина општине/града _____ на седници одржаној _____ 201_. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ДОДЕЛУ
ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА⁶ У ОКВИРУ ПРОГРАМА
ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ/ГРАДА
 _____ **ЗА _____ ГОДИНУ**

I – Образује се Комисија за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину (у даљем тексту: Комисија).

II– У Комисију се именују:
 за председника:⁷

_____, _____;

за чланове:

1. _____;
2. _____;
3. _____;
4. _____.

III – Задатак Комисије је да:

- у складу са Јавним позивом за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину, организује и спроведе јавни позив;
- прегледа све достављене пријаве, а да пријаве које су неблаговремене не разматра;

⁶ У зависности од опредељења локалне самоуправе и датог назива у Програму, ова комисија може имати и назив: Комисија за спровођење јавног позива за доделу подстицајних средстава;

⁷ Овим решењем се могу именовати и заменик председника и заменици чланова Комисије

- за благовремене пријаве утврди да ли су потпуне, правилно попуњене, поднете од стране овлашћеног лица и да ли су поднете у складу са наменом средстава утврђених Јавним позивом;
- да затражи додатну документацију;
- да утврди предлог Листе вредновања и рангирања благовремено поднетих потпуних пријава, правилно попуњених, поднетих од стране овлашћеног лица и поднетих у складу са наменом средстава утврђених Јавним позивом, која треба да буде јасна, довољно образложена и да садржи све чињенице и околности које су од значаја за доношење правилне одлуке о додели подстицајних средстава;
- предлог Листе вредновања и рангирања пријава објави на званичној интернет страници општине/града _____ и _____;
- одлучује о приговору на Листу вредновања и рангирања пријава; у року који је одређен Одлуком о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја;
- на основу коначне Листе вредновања и рангирања предлажи Градском/Општинском већу _____, да донесе одлуке о додели подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за ____ годину;
- води записник о свом раду који мора бити потписан од чланова Комисије;
- поднесе извештај о свом раду Градском/Општинском већу _____ и Скупуштини општине/града _____.

IV – Комисија ће задатак из тачке III овог решења обавити у року од __ дана од дана истека рока за подношење пријава.

V – Председник и чланови Комисије дужни су да потпишу изјаву да немају приватни интерес у вези са радом и одлучивањем Комисије, односно спровођењем јавног позива, тј. изјаву о непостојању сукоба интереса.

У случају сазнања да се налази у сукобу интереса, председник или члан Комисије је дужан да о томе одмах обавести остале чланове Комисије и да се изузме из даљег рада Комисије. О решавању сукоба интереса надлежни орган одлучује у сваком случају посебно, а када утврди сукоб интереса, именоване у Комисију новог члана као замену.

VI – Комисија може ближе одредити свој рад пословником о раду Комисије.

Пословник о раду Комисије предлаже председник Комисије и доноси га Комисија већином гласова на конститутивној седници.

Пословником о раду ближе се уређују начин сазивања седнице, рад на седници, начин вођења записника, начин гласања и одлучивања, начин сачињавања и потписивања записника, односно Листе вредновања и рангирања пријава.

VII – За обављање задатака из става III овог решења, председник и чланови Комисије, имају/немају право на надокнаду у висини коју утврђује председник општине / градоначелник својим актом.

VIII – Стручну обраду аката, других материјала, организационе и административне послове за Комисију врши организациона јединица за локални економски развој.

IX – Ово решење објавити у „Службеном листу/гласнику Општине/Града _____”.

Образложење

I – Правни основ за доношење решења

Правни основ за доношење Решења о образовању Комисије за доделу средстава садржан је у одредбама члана __ Статута Општине/Града _____, којим је прописано да Скупштина општине/града _____ у складу са законом, доноси прописе и друге опште, као и појединачне акте и члану __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину, којом је прописано _____.

II – Разлози за доношење решења

Чланом __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину прописано је да Комисију за доделу средстава образује Скупштина Општине/Града _____.

III - Образложење појединачних предложених решења

Тачком I овог решења образована је Комисија.

Тачком II одређен је састав и број чланова Комисије, тако да Комисија има укупно __ чланова, рачунајући и председника Комисије. За чланове Комисије именована су стручна лица економске и тој науци сродне струке (нпр. члан општинског/градског већа задужен за послове локалног економског развоја и/или задужен за област предузетништва, и/или помоћник градоначелника за економски развој и/или руководилац организационе јединице за локални економски развој) која су добри познаваоци привредних и економских прилика у општини/граду, која имају искуство и знање у раду у овој области. Приликом одређивања броја чланова и састава Комисије имала се у виду комплексност и сложеност послова и задатака које је потребно реализовати.

Тачком III овог решења прецизиран је задатак Комисије, а тачком IV одређена је динамика извршења задатка, тј. да ће Комисија свој задатак, из тачке III овог решења, обавити у року од __ дана од дана истека рока за подношење пријава.

Тачком V одређено је да су председник и чланови Комисије дужни да потпишу изјаву да немају приватни интерес у вези са радом и одлучивањем Комисије, односно спровођењем јавног позива, тј. изјаву о непостојању сукоба интереса а тачком VI да Комисија може донети пословник о свом раду.

Тачком VII предложено је да за обављање свог задатака председник и чланови Комисије, имају/немају право на надокнаду, у висини коју утврђује председник општине/градоначелник својим актом.

Тачком VIII овог решења одређено је да стручну обраду аката, других материјала, организационе и административне послове за седнице Комисије врши организациона јединица за локални економски развој, сходно одредби члана ____ Одлуке о Општинској/Градској управи Општине/Града _____ („Службени лист Општине/Града _____”, бр. __, __, и __), којом је прописано да ова организациона јединица, између осталих, врши послове који се односе на локални економски развој Општине/Града.

Тачком VIII, одређено је да ће се ово решење објавити у „Службеном листу/гласнику _____” како би се јавност упознала са његовом садржином.

IV - Финансијска средства

Финансијска средства за рад Комисије обезбеђена су у складу са Одлуком о буџету општине/града _____ за 201_. годину („Службени лист/гласник _____”, број __), Финансијским планом Одељења /Секретарија _____ Општинске/Градске управе _____ за 201_. годину.

У _____, _____ године

Број: _____

СКУПШТИНА _____

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

_____

МОДЕЛ 2

На основу тачке __. Решења о образовању Комисије за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја општине/града _____ за _____ годину („Службени лист/гласник _____”, број __), а у вези са одредбама Програма локалног економског развоја и Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја _____ за _____ годину („Службени лист/гласник _____”, број __), Комисија за доделу подстицајних средстава, на првој седници одржаној дана _____. 201_. године, доноси

ПОСЛОВНИК О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ДОДЕЛУ СРЕДСТАВА

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и уређења

Члан 1.

Овим пословником ближе се уређују начин рада и одлучивања Комисије за доделу подстицајних средстава (у даљем тексту: Комисија), као и друга питања од значаја за рад Комисије.

Поједина питања која се односе на рад Комисије, а која нису уређена Пословником, могу се уредити посебном одлуком или закључком Комисије.

Седиште Комисије

Члан 2.

Седиште Комисије је у _____, ул. _____, у просторијама _____.

Комисија заседа у свом седишту, а може одлучити да поједине седнице одржи и у другом месту.

Законитост, ефикасност и економичност рада Комисије

Члан 3.

У предметима и пословима из своје надлежности Комисија поступа на основу закона и других прописа, искључиво у границама својих овлашћења дефинисаних решењем о свом образовању и у складу са циљем у коме су овлашћења дата, уважавајући начело самосталности и независности у одлучивању.

Комисија у пословима из своје надлежности поступа ажурно, у складу са законом, подзаконским актима и решењем о њеном образовању, у предвиђеним роковима, истовремено настојећи да у потпуности заврши задатке дефинисане решењем о њеном образовању.

II – ОРГАНИЗАЦИЈА

Састав Комисије

Члан 4.

Комисија има ___ чланова, укључујући председника Комисије, које је именovala Скупштина Општине/Града _____, својим решење објављеним у „Службеном листу/гласнику општине/града _____”, број ___, на период од ___ година/е.

Председник Комисије

Члан 5.

Председник Комисије:

1. организује рад и руководи радом Комисије на реализацији послова и задатака из надлежности Комисије;
2. представља и заступа Комисију;
3. стара се о извршавању задатака и одлука Комисије;
4. сазива седнице Комисије, предлаже дневни ред и председава седницама које је сазвао;
5. стара се о примени Пословника о раду и других аката Комисије;
6. одговара за законит и благовремен рад Комисије;
7. потписује акте Комисије;
8. припрема извештај о раду Комисије;
9. врши и друге послове одређене законом, подзаконским актима, Пословником и другим актима Комисије.

Када је председник Комисије одсутан или спречен да врши дужност, замењује га члан Комисије кога он писмено овласти.⁸

Стручни и административни послови

Члан 6.

Стручну обраду аката, других материјала, организационе и административно-техничке послове за Комисију врши организациона јединица за локални економски развој Општинске/Градске управе _____.

Послови из става 1. овог члана обухватају: састављање предлога дневног реда, припрему одговарајућег писаног материјала за седнице Комисије, достављање

⁸ Само у случају када решењем о образовању није именован заменик председника Комисије.

позива за седницу и обезбеђење техничких и административних услова за рад Комисије, пријем пријава у складу са Јавним позивом за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/ Града _____ за _____ годину и других поднесака, састављање записника, припрему Листе вредновања и рангирања благовремено поднетих потпуних, правилно попуњених пријава, поднетих од стране овлашћеног лица и поднетих у складу са наменом средстава утврђених Јавним позивом, припрему предлога одлука и других поднесака, отпремање поднесака и друге послове потребне за несметан рад Комисије.

Пријаве, записници и друга акта из става 2. овог члана, одлажу се и чувају у архиви организационе јединице за локални економски развој Општинске/ Градске управе _____, сагласно прописима о архивској грађи и канцеларијском пословању.

III – НАЧИН РАДА И ОДЛУЧИВАЊА

Седнице Комисије

Члан 7.

Комисија ради и одлучује о питањима из своје надлежности на седницама Комисије.

Комисија пуноважно одлучује ако седници присуствује више од половине чланова Комисије, а одлучује већином гласова од укупног броја присутних чланова.

О току седнице Комисије саставља се записник.

Председник и чланови Комисије имају право и дужност да присуствују седници и учествују у раду и одлучивању Комисије.

Чланови Комисије имају иста права, обавезе и одговорности за рад Комисије, а своја права и дужности остварују активним учешћем на седницама Комисије и учешћем у припремању, расправи, одлучивању и спровођењу аката и закључака Комисије.

Члан Комисије који је спречен да присуствује седници дужан је да благовремено (пре почетка седнице) обавести председника Комисије и оправда одсуство, а председник о својој спречености обавештава заменика председника.

Сазивање седница Комисије

Члан 8.

Позив са дневним редом и материјалом за седницу Комисије доставља се електронским или писаним путем најкасније 3 (три) дана пре дана одређеног за одржавање седнице.

Уз позив, у којем се обавезно назначава датум, време и место одржавања седнице, као и контакт особа задужена за организацију седнице Комисије,

достављају се предлог дневног реда, записник са претходне седнице и материјал за разматрање.

Када за то постоје посебно значајни разлози, који морају бити образложени, седница Комисије се може сазвати и у року краћем од рока наведеног у ставу 1. овог члана.

IV – ТОК СЕДНИЦА КОМИСИЈЕ

Опшарање седнице

Члан 9.

Председник Комисије отвара седницу и на основу службене евиденције о присутности чланова Комисије утврђује да ли постоји кворум за рад.

У случају да на седници није присутна потребна већина (кворум), седница се одлаже, а почетак одређује у што краћем року, усменим или писаним путем.

Дневни ред седнице

Члан 10.

Када председник Комисије утврди да постоји кворум за рад, приступа се утврђивању дневног реда.

Пре утврђивања дневног реда сваки члан Комисије има право да предложи измене или допуне предложеног дневног реда.

Материјал за допуну дневног реда се доставља у писаном облику на исти начин као и материјал који се доставља по редовној процедури за утврђивање дневног реда.

Чланови Комисије се изјашњавају посебно о сваком предлогу за измену или допуну предложеног дневног реда, а затим и о предложеном дневном реду у целини.

Када се утврди дневни ред седнице Комисије, усваја се записник с претходне седнице Комисије, на који председник Комисије и чланови Комисије имају право да ставе примедбе, писмено пре седнице или усмено на седници на којој се усваја записник.

Приликом усвајања записника, Комисија одлучује и о примедбама које су стављене на записник са претходне седнице Комисије и усвојене примедбе постају саставни део записника. О примедбама на записник Комисије одлучује се без расправе.

Разматрање и одлучивање

Члан 11.

Разматрање и одлучивање на седници Комисије врши се по тачкама утврђеног дневног реда.

По закључењу расправе о тачки утврђеног дневног реда, Комисија прелази на одлучивање. Када се закључи расправа о одређеном питању, не може се поново отварати.

Глас се јавно, дизањем руке, тако што председник Комисије прво позива чланове да се изјасне ко је „за”, затим ко је „против” и на крају ко се уздржава од гласања.

V – ЗАПИСНИК О РАДУ

Записник

Члан 12.

О свакој седници Комисије води се записник који се члановима Комисије доставља уз предлог дневног реда за наредну седницу. Седнице Комисије могу се снимати на аудио-снимцима, који се чувају у документационој основи седнице, са којих се могу израђивати записници.

Записник садржи основне податке о седници, а нарочито: назначење и редни број седнице, место, датум и време одржавања седнице; име председавајућег и присутних чланова Комисије; дневни ред седнице; битне делове излагања појединих чланова Комисије; предлоге усвојене на седници и донете одлуке, закључке и др.; резултате гласања о појединим питањима; предлоге изнете на седници; ставове Комисије и свако издвојено мишљење.

Члан Комисије који је на седници издвојио мишљење може тражити да се битни делови његовог мишљења унесу у записник.

Записник оверавају својим потписом председник Комисије, присутни чланови Комисије и записничар.

Усвојени записници са свим материјалима са седнице обједињавају се по седници као један предмет, одлажу и чувају у архиви Комисије, тј. организационе јединице за локални економски развој, сагласно прописима о архивској грађи и канцеларијском пословању.

VI – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Споујање на снагу Пословника

Члан 13.

Пословник ступа на снагу даном доношења и потписивања од стране председника Комисије.

*Објављивање Пословника***Члан 14.**

Пословник се објављује на огласној табли Општинске/Градске управе општине/града _____, а може се објавити у „Службеном листу/гласнику општине/града _____”;

*Измене и дојуне Пословника***Члан 14.**

Комисија доноси измене и допуне Пословника, односно одлучује о измени или допуни Пословника већином гласова од укупног броја чланова Комисије.

У _____, _____ године

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

_____

МОДЕЛ 3

На основу члана __ Статута Општине/Града _____ („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, бр. _____ и _____) и члана __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, број _____), Општинско/Градско веће Општине/Града _____, на седници одржаној _____ 201_ године, донело је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА НАДЗОР КОРИСНИКА ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У ОКВИРУ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ/ГРАДА _____ ЗА _____ ГОДИНУ

I – образује се Комисија за надзор корисника подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину (у даљем тексту: Комисија) у следећем саставу.

II– У Комисију се именују:
за председника:⁹

_____, _____;

за чланове:

1. _____;
2. _____;
3. _____;
4. _____;

III – Задатак Комисије је да:

- у складу са Одлуком за доделу подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину и закљученим уговорима о додели подстицајних средстава прегледа све извештаје добијене од корисника тих средстава и утврди да ли су они благовремено достављени;
- врши увид у релевантну документацију корисника подстицајних средстава насталу током реализације уговора;
- прикупља информације од корисника подстицајних средстава;

⁹ Овим решењем се могу именовати и заменик председника Комисије и заменици чланова Комисије.

- периодично прати реализацију и испуњење уговорене обавезе од стране корисника подстицајних средстава, а на основу извештаја добијених од корисника средстава, као и других информација и података које прикупи у поступку контроле извршења уговорних обавеза;
- може реализовати мониторинг посету у складу са одредбама Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за ____ годину;
- ако утврди неправилности и недостатке у поступку контроле који су отклоњиви, предложи надлежном органу који је закључио уговор, закључење анекса, односно измене и допуне уговора у погледу измене рока за извршење уговорене обавезе, смањења износа додељених подстицајних средстава сразмерно смањењу уговорних обавеза, признавање делимичног испуњења уговорних обавеза, по образложеном предлогу корисника средстава, укључујући и предлоге за измене и допуне или раскид уговора о додели средстава;
- ако утврди неправилности и недостатке у поступку контроле које је немогуће отклонити (ненаменско трошење средстава и неизвршење уговорене обавезе), предложи надлежном органу који је закључио уговор да раскине тај уговор, тражи повраћај пренетих средстава, односно да се активирају инструменти обезбеђења тог уговора (банкарска гаранција и/или меница);
- доставља и поднесе извештај о свом раду Градском/Општинском већу _____ и Скупштини Општине/Града _____.

IV – Комисија ће задатак из тачке III овог решења обављати у року од ____ дана од закључења уговора до дана извршења уговорених обавеза.

V – Председник и чланови Комисије дужни су да потпишу изјаву да немају приватни интерес у вези са радом и одлучивањем Комисије, односно спровођењем јавног позива, тј. изјаву о непостојању сукоба интереса.

У случају сазнања да се налази у сукобу интереса, председник или члан Комисије је дужан да о томе одмах обавести остале чланове Комисије и да се изузме из даљег рада Комисије. О решавању сукоба интереса надлежни орган одлучује у сваком случају посебно, а када утврди сукоб интереса, именоване у Комисију новог члана као замену.

VI – Комисија може ближе одредити свој рад пословником о раду Комисије.

Пословник о раду Комисије предлаже председник Комисије и доноси га Комисија већином гласова на конститутивној седници.

Пословником о раду ближе се уређују начин сазивања седнице, рад на седници, начин вођења записника, начин гласања и одлучивања, начин сачињавања и потписивања записника, односно Листе вредновања и рангирања пријава.

VII – За обављање задатака из става III овог решења, председник и чланови Комисије, имају/немају право на надокнаду у висини коју утврђује председник општине / градоначелник својим актом.

VIII – Стручну обраду аката, других материјала, организационе и административне послове за Комисију врши организациона јединица за локални економски развој.

IX – Ово решење објавити у „Службеном листу/гласнику Општине/Града _____”.

Образложење

I – Правни основ за доношење решења

Правни основ за доношење Решења о образовању Комисије за надзор корисника подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину садржан је у одредбама члана __ Статута Општине/Града _____, којима је прописано да Општинско/Градско веће Општине/Града _____ доноси, у складу са законом, прописе и друге опште, као и појединачне акте, и члану __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, којом је прописано да Комисију за надзор корисника подстицајних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину образује Општинско/Градско веће Општине/Града _____.

II – Разлози за доношење решења

У складу са Програмом локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину и одредбама Одлуке о условима и начину реализације овог програма, Општинско/Градско веће _____ расписало је Јавни позив за доделу подстицајних средстава у оквиру овог програма дана _____ године, који је објављен у _____. Након прописано спроведеног поступка, закључени су уговори са корисницима подстицајних средстава и у складу са овим актима потребно је вршиту контролу наменског трошења подстицајних средстава.

III - Образложење појединачних предложених решења

Тачком I овог решења образована је Комисија.

Тачком II одређен је састав и број чланова Комисије, тако да Комисија има укупно ____ чланова, рачунајући и председника Комисије. За чланове Комисије

именована су стручна лица економске и тој науци сродне струке, (нпр. члан општинског/градског већа задужен за послове локалног економског развоја и/или задужен за област предузетништва, и/или помоћник градоначелника за економски развој и/или руководилац/службеник организационе јединице за локални економски развој) која су добри познаваоци привредних и економских прилика у општини/граду, и која имају искуство и знање у раду у овој области. Приликом одређивања броја чланова и састава Комисије имала се у виду комплексност и сложеност послова и задатака које је потребно реализовати.

Тачком III овог решења прецизиран је задатак Комисије, а тачком IV одређена је динамика извршења задатка, тј. да ће Комисија свој задатак, из тачке III овог решења, обавити током трајања уговорених обавеза.

Тачком V одређено је да су председник и чланови Комисије дужни да потпишу изјаву да немају приватни интерес у вези са радом и одлучивањем Комисије, односно спровођењем јавног позива, тј. изјаву о непостојању сукоба интереса, а тачком VI да Комисија може донети пословник о свом раду.

Тачком VII предложено је да за обављање свог задатака председник и чланови Комисије имају/немају право на надокнаду, у висини коју утврђује председник општине/градоначелник својим актом.

Тачком VIII овог решења одређено је да стручну обраду аката, других материјала, организационе и административне послове за седнице Комисије врши организациона јединица за локални економски развој, сходно одредби члана __ Одлуке о Општинској/Градској управи Општине/Града _____ („Службени лист општине/града _____”, бр. _____, _____, и _____), којом је прописано да ова организациона јединица, између осталих, врши послове који се односе на локални економски развој општине/града.

Тачком VIII, одређено је да ће се ово решење објавити у „Службеном листу/гласнику _____” како би се јавност упознала са садржином истог.

IV - Финансијска средства

Финансијска средства за рад Комисије обезбеђена су у складу са Одлуком о буџету Општине/Града _____ за 201_. годину („Службени лист/гласник _____”, број _____), Финансијским планом Одељења/Секретаријата _____ Општинске/Градске управе _____ за 201_. годину.

У _____, _____ године

Број: _____

ОПШТИНСКО/ГРАДСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ/ГРАДА _____.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

_____

МОДЕЛ 4

На основу члана __ Статута Општине/Града _____ („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, бр. ____ и ____), члана __ Одлуке о буџету Општине/Града _____ („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, број ____) и члана __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за ____ годину („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, број ____), Општинско/Градско веће Општине/Града _____, на седници одржаној ____ 201_ године, донело је

О Д Л У К У
О РАСПИСИВАЊУ ЈАВНОГ ПОЗИВА

и р а с п и с у ј е

**ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ДОДЕЛУ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У
ОКВИРУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ
РАЗВОЈА ОПШТИНЕ/ГРАДА _____ ЗА ____ ГОДИНУ**

Предмет јавног позива је додела бесповратних подстицајних средстава из буџета Општине/Града _____ у ____ години, кроз реализацију Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за ____ годину.

Средства су опредељена за следеће мере:

1. _____, која се реализује кроз подршку:
(назив мере из Програма локалног економског развоја)¹⁰
  - 1.1. _____,
  - 1.2. _____,
  - 1.3. _____.

¹⁰Пример Јавног позива за доделу подстицајних средстава за 2018. годину, а у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Града Чачка за период 2017–2019. године доступан је на линку: https://www.cacak.org.rs/Javni_poziv_za_dodelu_podsticajnih_sredstava_za_2018_godinu_u_okviru_realizacije_Programa_lokalnog_ekonomskog_razvoja_za_period_2017._2019._godina_na_teritoriji_grada_Cacka-1-1-3980.

Пример Јавног позива за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Града Пожаревца за период 2018–2020. године, а у току 2018. године доступан је на линку:

<https://pozarevac.rs/odluka-o-raspisivanju-javnog-poziva-za-dodelu-podsticajnih-sredstava-u-okviru-realizacije-programa-lokalnog-ekonomskog-razvoja-grada-pozarevca-za-period-2018-2020-godine-a-u-toku-2018-godine/>.

2. _____, која се реализије кроз подршку:
(назив мере из Програма локалног економског развоја)
- 2.1. _____,
2.2. _____,
2.3. _____.

Укупна средства која ће бити додељена по овом јавном позиву износе _____ динара. Средства су обезбеђена Одлуком о буџету Општине/Града _____ за _____ годину.

Максимална вредност одобрених средстава која могу бити додељена од Општине/Града _____ за реализацију мере из овог јавног позива једном привредном субјекту је _____ динара.

Право на учествовање на Јавном позиву

На Јавном позиву може да учествује привредни субјект који испуњава следеће услове:

1. да је регистрован и има седиште на територији општине/града¹¹ _____ најмање __ године која предходи години расписивања Јавног конкурса;
2. да привредном субјекту у року од две године пре подношења пријаве није изречена правоснажна мера забране обављања делатности, а уколико послује краће од две године, да није изречена правоснажна мера забране обављања делатности за укупан период пословања;
3. да власници и одговорна лица привредног субјекта нису правоснажно осуђивана и да се против њих не води кривични поступак за кривична дела против привреде;
4. да привредни субјект није у групи повезаних лица у којој су неки од чланова велики привредни субјекти;
5. да је до дана објављивања Јавног конкурса измирио доспеле обавезе према Републици Србији и према Општини/Граду _____ по основу изворних јавних прихода;
6. да према евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања о броју радника на дан _____ године има најмање __ запосленог/запослених на неодређено време;
7. да привредном субјекту у периоду од годину дана до дана објављивања Јавног конкурса текући рачуни код пословних банака нису били блокирани дуже од укупно __ дана.

¹¹ Водити рачуна која је мера, јер код мере привлачења инвеститора право учешћа имају и привредни субјекти из иностранства под условима прописаним члановима __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја.

8. да привредни субјект према евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања о броју запослених лица, на дан објављивања Јавног конкурса има најмање једно запослено лице на неодређено време, односно на дан 31. 1. 2018. године;
9. да није примио бесповратна средства из јавних средстава за исте намене у предходној/е ____ години/е;
10. да није покренут стечајни поступак и поступак ликвидације.

Изузимање од права на доделу средстава

Од права на доделу средстава изузимају се и следећи привредни субјекти:

1. који су у тешкоћама, у смислу прописа којима се уређују правила за доделу државне помоћи;
2. који имају доспеле, а неизмирене обавезе по основу пореза у Републици Србији;
3. код којих је број запослених смањен за 10% и више током 12 месеци пре подношења пријаве за доделу средстава у односу на просечан број запослених у наведеном периоду;
4. у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има учешће у власништву;
5. који средства не могу добити из буџета Републике у складу са законом и другим прописима, и то привредни субјекти који обављају делатности у секторима челика, синтетичких влакана и угља, као и привредним субјектима у тешкоћама.
6. који су у обавези повраћаја недозвољене државне помоћи;
7. којима је био раскинут уговор о додели средстава подстицаја, осим у случају споразумног раскида уговора.

Потребна документација

1. Пријава на јавни позив доставља се на обрасцу који је објављен на интернет страници Општине/Града _____, а може се преузети у писарници Општинске/Градске управе Општине/Града _____ у канцеларији број __. У пријави је потребно навести све тражене податке;
2. Потписана и печатом привредног субјекта оверена изјава (саставни део пријаве) под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу да привредном субјекту нису у години у којој се расписује Јавни конкурс додељена средства за исте намене, које су предмет овог Јавног конкурса, од стране државних органа, органа аутономне покрајине и

- органа Општине/Града _____, а ако јесте или уколико је аплицирао за средства којима се реализује мера за подстицање конкурентности, обавезује се да поднесе изјаву по ком основу и у ком облику и износу му је додељена државна помоћ из буџета Република Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе;
3. Потписана и печатом привредног субјекта оверена изјава (саставни део пријаве) под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу да привредни субјекат није у групи повезаних лица у којој су неки од чланова велики привредни субјекти;
  4. Пројекат – пословни/бизнис план са детаљним описом свих елемената мере за чију реализацију се конкурише за доделу средстава по јавном позиву, а који мора садржати све елементе који упућују на јасну повезаност са наменом подстицаја; пројекат – пословни/бизнис план одобрењем подстицајних средстава постаје саставни део уговора о додели средстава
  5. Оригинал или оверена фотокопија извода из Регистра привредних субјеката, који подноси инвеститор са седиштем у Републици Србији,¹²
  6. Извод регистрованих финансијских извештаја привредног субјекта за претходне три године пословања, са налазом овлашћеног ревизора (ако постоји законска обавеза прибављања налаза овлашћеног ревизора), а страном правно лице подноси оригинал или оверену фотокопију и оверени превод на српски језик (уз налаз овлашћеног ревизора, ако је то у складу са националним законодавством страног предлагача инвестиционог пројекта, или изјаву инвеститора да није обавезан да прибавља извештај овлашћеног ревизора);
  7. Потврду Привредног суда да привредном субјекту није изречена правоснажна мера забране обављања делатности (доказ не сме бити старији од 30 дана од дана објављивња Јавног конкурса);
  8. Уверење Прекршајног суда да привредном субјекту није изречена правоснажна мера забране обављања делатности (доказ не сме бити старији од 30 дана од дана објављивања Јавног конкурса);
  9. Уверење из казнене евиденције издато од стране Министарства унутрашњих послова да лице није осуђивано;
  10. Уверење основног/вишег суда _____ да против лица није покренут кривични поступак (у случају привредног друштва достављају се уверења за све заступнике и власнике уколико су физичка лица, а у случају предузетника достављају се иста уверења за лице које је регистровало обављање делатности као предузетник);

¹²Односно извод из одговарајућег регистра државе у којој страни инвеститор има седиште, не старији од три месеца, оверен од стране надлежног органа, као и оверени превод извода на српски језик.

11. Потврда о регулисаним пореским обавезама, издата од Пореске управе и потврда о измиреним обавезама издата од надлежне организационе јединице Општинске/Градске управе Општине/Града _____ да је измирио обавезе по основу изворних локалних јавних прихода, не старије од 30 дана од дана подношења пријаве;
12. Уверење о броју стално запослених код послодавца на дан _____ године, које издаје Централни регистар обавезног социјалног осигурања;

Начин подношења пријаве на јавни позив

Пријаве на јавни позив са прописаном документацијом достављају се путем поште на адресу: _____, _____, са назнаком „Пријава за јавни позив за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја _____ за _____ годину” или непосредно на писарници Општинске/Градске управе Општине/Града _____, у *затвореној коверти са јуном адресом пошиљаоца на пољећини коверте*.

Информације неопходне за учешће на јавном позиву могу се добити на телефон _____ (контакт особа за пријаве је _____, e-mail: _____).

Пријаве послате на било који други начин, факсом, електронском поштом и др. или на погрешну адресу неће бити разматране.

Благовременом пријавом сматра се препоручена пошиљка предата пошти/писарници писарници Општинске/Градске управе Општине/Града _____ најкасније до _____ године

Није могуће накнадно употпунити документа која недостају, а која су наведена у Јавном конкурс, након истека рока за подношење пријава.

Пријава и приложена документација не враћају се подносиоцу пријаве¹³.

Начин доношења одлуке о додели средстава

1. Средства се додељују путем јавног позива за доделу средстава, који објављује Општинско/Градско веће Општине/Града _____ у дневном листу који се дистрибуира на целој територији те општине/града и на интернет страници Општине/Града _____ (www._____).
2. Јавни позив ће спровести Комисија за доделу средстава (у даљем тексту: Комисија), коју је посебним решењем образовала Скупштина Општине/Града _____ и на Порталу е-Управа.

¹³Јавним позивом се може одредити и да се неблагоприятне пријаве са документацијом враћају, као и да се враћа документација у случајевима када је пријава одбијена.

3. Комисија прегледа достављене пријаве. Неблаговремене пријаве не разматра, а неправилно попуњене пријаве; пријаве са непотпуном документацијом; пријаве које нису поднете на одговарајућем обрасцу и пријаве које садрже друге недостатке због којих није могуће утврдити стварну садржину пријаве или пријаве које није могуће вредновати према задатим критеријумима; пријаве подносилаца који немају права учешћа на јавном позиву; пријаве које нису поднете од стране овлашћених лица и пријаве које садрже пројекте и програме који нису у складу са наменом средстава утврђених овим јавним позивом, неће бити даље разматране, већ ће се одбити.
4. Када утврди испуњеност услова за доделу бесповратних средстава, односно да су пријаве благовремено поднете, потпуне, правилно попуњене, поднете од стране овлашћеног лица и поднете у складу са наменом средстава утврђених Јавним позивом, у складу са критеријумима за доделу средстава, Комисија рангира пријаве које испуњавају услове јавног позива и сачињава предлог Листе вредновања и рангирања.
5. Комисија може да врши додатну проверу поднете документације и да тражи додатне информације од подносилаца пријава.
6. Уколико распоређивањем средстава остане одређени износ који није довољан за потребе наредних кандидата јер на ранг листи следи више кандидата са истим бројем бодова, или да преостала средства нису довољна за потребе наредног подносиоца пријаве, Комисија може направити предлог о распоређивању преосталих средстава.
7. Комисија утврђује Листу вредновања и рангирања пријављених програма и пројеката, у року који не може бити дужи од __ дана од дана истека рока за подношење пријава и објављује је на огласној табли, званичној интернет страници Општине/Града _____ и Порталу е-Управа.
8. Учесници у јавном позиву имају право увида у поднете пријаве и приложену документацију, као и право приговора – у року од __ дана од дана објављивања Листе.
9. Одлуку о приговору Комисија¹⁴ доноси у року од _____ дана од дана пријема приговора.
10. Одлуку о додели средстава доноси Општинско/Градско веће Општине/Града _____ на основу образложене Листе вредновања и рангирања коју је сачинила Комисија.
11. Одлука о додели средстава објављују се на огласној табли, званичној интернет страници Општине/Града _____ (www._____) и Порталу е-Управа.

¹⁴Може и општинско/градско веће у зависности како је то одређено Одликом о реализацији програма локалног економског развоја

Начин реализације и праћење

1. Након донете одлуке којом се одобравају подстицајна средства, подносилац пријаве се позива да потпише уговор са председником Општине/градоначелником Града¹⁵ _____, којим ће бити регулисана међусобна права, обавезе и одговорности, рокови реализације, динамика преноса средстава, обавезе наменског трошења средстава и извештавања, као и достављања средстава обезбеђења од стране корисника средстава за случај ненаменског трошења средстава или неизвршавања обавеза у року, затим поступак у случају раскида сарадње и друга питања од значаја за реализацију тог уговора.
2. Уколико подносилац пријаве не приступи закључењу уговора у року од ___ дана од дана достављања обавештења о времену и месту закључења уговора, сматраће се да је одустао од поступка за доделу средстава путем јавног позива и у том случају Општинско/Градско веће може доделити средства наредном подносиоцу пријаве са Листе вредновања и рангирања који испуњава услове.
3. Пре потписивања уговора подносилац пријаве коме су одобрена средства биће дужан да достави валидна средстава обезбеђења са пропратном документацијом која ће се дефинисати одлуком и обавештењем и то: банкарску гаранцију издату од пословне банке која послује на територији Републике Србије, безусловну и плативу на први позив у корист јединице локалне самоуправе, на износ подстицаја, као и две регистроване и потписане бланко соло менице са потписаним меничним овлашћењем ради наплате законске затезне камате, у складу са законом који утврђује висину стопе законске камате, а у случају неиспуњења уговорних обавеза. Законска затезна камата обрачунава се за период од дана исплате сваке појединачне рате до дана повраћаја укупног износа исплаћених средстава.
4. Исплата додељених средстава врши се у складу са уговором.
5. Уз захтев за исплату средстава доставља се и документација којом се доказује извршење обавезе за чије се испуњење тражи исплата средстава или чије је испуњење услов за трансфер средстава.
6. У случају неиспуњења уговорених обавеза и ненаменског и незаконитог коришћења одобрених подстицајних средстава, корисник је дужан да на захтев надлежног органа јединице локалне самоуправе изврши повраћај пренетих средстава, односно активираће се средства обезбеђења.
7. Комисија за надзор прати динамику реализације пројекта и испуњавање уговорних обавеза корисника средстава и о томе сачињава извештај који доставља Градском/Општинском већу.

¹⁵Председник Општине односно градоначелник Града може овластити друго лице за закључивање ових уговора.

1. Образац пријаве за доделу подстицајних средстава

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ		
1.1.	ПОДНОСИЛАЦ ПРИЈАВЕ (навести званичан и пун назив правног лица односно предузетника, као што је наведено у решењу Агенције за привредне регистре)	
1.2.	ЗАОКРУЖИТИ НАЗИВ МЕРЕ	ЈЛС ИЗ ПРОГРАМА/ ОДЛУКЕ БИРА МЕРУ СА ПОДМЕРАМА КОЈЕ ЖЕЛИ ДА ПОДСТИЧЕ
2. ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ПРИЈАВЕ		
2.1.	СЕДИШТЕ (место и поштански број):	
2.2.	АДРЕСА (улица и број)	
2.3.	КОНТАКТ ТЕЛЕФОН	
2.4.	Е-ПОШТА	
2.5.	ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА	
2.6.	МАТИЧНИ БРОЈ	
2.7.	ПИБ	
2.8.	ШИФРА ДЕЛАТНОСТИ	
2.9.	ПРАВНИ СТАТУС (доо, а. д. и др.)	
2.10.	НАЗИВ И СЕДИШТЕ ПОСЛОВНЕ БАНКЕ	
2.11.	БРОЈ ТЕКУЋЕГ РАЧУНА	
2.12.	SWIFT и IBAN	
2.13.	ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИК И НАЗИВ ФУНКЦИЈЕ	
	- Е-пошта	
	- Телефон	
2.14.	КОНТАКТ ОСОБА	
	- Е-пошта	
	- Телефон	
3. ПОДАЦИ О ПРОЈЕКТУ		
3.1.	ТЕРИТОРИЈА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА	ГРАД / ОПШТИНА
3.2.	ПЕРИОД ТРАЈАЊА ПРОЈЕКТА	
3.3.	СРЕДСТВА ЗА КОЈА СЕ АПЛИЦИРА КОД ГРАДА/ ОПШТИНЕ (у динарима)	
3.4.	УКУПНА ВРЕДНОСТ ПРОЈЕКТА (у динарима)	
3.5.	УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ У ТРЕНУТКУ ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ	
3.6.	ПРОСЕЧАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ У ПРОТЕКЛИХ 12 МЕСЕЦИ	
3.7.	НАВЕСТИ ДИРЕКТНЕ ЕФЕКТЕ УЛАГАЊА	
3.8.	НАВЕСТИ ИНДИРЕКТНЕ ЕФЕКТЕ УЛАГАЊА	

4. ОСТАЛИ ПОДАЦИ**5. ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ**

2. Образац табеле за процену испуњености формалних услова јавног позива

Референтни број		
Подносилац пријаве		
Испуњеност формалних услова	ДА	НЕ
1. ОБРАЗАЦ ПРИЈАВЕ		
ПРАТЕЋА ДОКУМЕНТАЦИЈА		
1. Пројекат – пословни/бизнис план са детаљним описом елемената директне инвестиције за чију реализацију се конкурише за доделу средстава по јавном позиву, који одобрењем подстицајних средстава постаје саставни део Уговора о додели средстава		
2. Оригинал или оверена фотокопија регистрованих финансијских извештаја инвеститора за претходне три године пословања, са налазом овлашћеног ревизора (ако постоји законска обавеза прибављања налаза овлашћеног ревизора), а страном правно лице подноси оригинал или оверену фотокопију и оверени превод на српски језик (уз налаз овлашћеног ревизора, ако је то у складу са националним законодавством страног предлагача инвестиционог пројекта) или изјаву инвеститора да није обавезан да прибавља извештај овлашћеног ревизора)		
3. Оригинал или оверена фотокопија извода из Регистра привредних субјеката, који подноси инвеститор са седиштем или пословном јединицом у Републици Србији, односно извод из одговарајућег регистра државе у којој страни инвеститор има седиште, не старији од три месеца, оверен од стране надлежног органа, као и оверени превод извода на српски језик		
4. Писана изјава да за реализацију истог инвестиционог пројекта, односно за исте оправдане трошкове није додељена државна помоћ, а ако јесте или уколико је аплицирао за средства којима се реализује мера за подстицање конкурентности, обавезује се да поднесе изјаву по ком основу и у ком облику и износу му је додељена државна помоћ из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе		
5. Доказ о измирењу обавеза на основу пореза и доприноса у Републици Србији, а за стране инвеститоре који нису пословали у Републици Србији потписана изјава да инвеститор није пословао у Републици Србији и да нема ни резидентни ни нерезидентни порески идентификациони број додељен у складу са прописима којима се уређују порески поступак и пореска администрација		

<p>6. БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА издата од пословне банке која послује на територији Републике Србије, безусловна или платива на први позив у корист јединице локалне самоуправе – <i>Након добијања Решења о додели њодсџицаја, а љре љођђџисивања Уђовора</i></p>		
<p>7. ДВЕ регистроване бланко соло МЕНИЦЕ са потписаним меничним овлашћењем ради наплате законске затезне камате, у складу са законом који утврђује висину стопе законске камате, а у случају неиспуђења уговорних обавеза – <i>Након добијања Решења о додели њодсџицаја, а љре љођђџисивања Уђовора</i></p>		
<p>Уколико се пријава односи на земљиште или објекте на земљишту:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> Доказ о власништву над земљиштем на коме ће се градити објекат / халски простор намењен производњи (препис листа непокретности који је издала Служба за катастар непокретности) 		
<ul style="list-style-type: none"> Доказ о власништву над објектом / халским простором намењеном производњи уколико је изграђен у ____ години (препис листа непокретности који је издала Служба за катастар непокретности), а уколико објекат није изграђен у ____ години, обавезно доставити доказ о власништву над објектом / халским простором након реализације поднетог пројекта 		
<ul style="list-style-type: none"> Важећа грађевинска и употребна дозвола коју је издала Градска/Општинска управа за урбанизам (уколико је халски простор изграђен у ____ години), а уколико објекат није изграђен у ____ години, обавезно доставити важећу грађевинску дозволу, а употребну дозволу доставити након реализације поднетог пројекта 		

3. Образац изјаве о прихватању услова за доделу подстицајних средстава**ИЗЈАВА
ПОДНОСИОЦА ПРИЈАВЕ ЗА ДОДЕЛУ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА**

ПОДНОСИЛАЦ ПРИЈАВЕ

Пун назив: _____

ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ

Име и презиме: _____

Изјављује да прихвата све услове за доделу подстицајних средстава наведене у Јавном позиву за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину.

Такође изјављујем под кривичном и материјалном одговорношћу да су сви дати наводи истинити и одговарају стварном стању.

У: _____

Датум: _____

Давалац изјаве

М.П.

---

*поштом одговорној лица /
особе овлашћене за засишање*

4. Образац изјаве о раније примљеној државној помоћи

ИЗЈАВА О РАНИЈЕ ПРИМЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ

Којом ја доле потписани/а

_____

(унесите име и презиме одговорној лица / особе овлашћене за заступање)

под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу **изјављујем** да

_____

(унесите назив микро или малој привредној друштва или предузетника)
у текућој и у претходне две фискалне године (____ – ____ година):

1. **нисам** користио/ла државну помоћ за исте оправдане трошкове / државну помоћ мале вредности (*de minimis* државна помоћ)
2. **јесам** користио/ла државну помоћ за исте оправдане трошкове / државну помоћ мале вредности (*de minimis* државна помоћ)¹⁶

Назив државне помоћи	Врста трошкова за које је одобрена	Износ државне помоћи	Давалац државне помоћи	Датум добијене државне помоћи

(по потреби годишних редова)

У: _____

Датум: _____

Давалац изјаве

М.П.

_____

(унесите одговорној лица / особе овлашћене за заступање)

¹⁶ Уколико сте у у текућој и у претходне две фискалне године (____ – ____ година) користили државну помоћ мале вредности неопходно је попунити приложену табелу.

5. Образац захтева за исплату средстава

Назив подносиоца захтева	
Адреса:	
Матични број:	
ПИБ:	
Број рачуна:	
Пословна банка:	

ЗАХТЕВ ЗА ИСПЛАТУ ОДОБРЕНИХ СРЕДСТАВА

Поштовани,

Молимо Вас да у складу са Уговором о коришћењу бесповратних средстава у оквиру Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, мера _____ у складу са следећим:

Назив мере		
Уговор о коришћењу бесповратних средстава:	Број:	Од: _____ године
Укупна вредност пројекта:		
Одобрено од Општине/Града:		
ЗА ИСПЛАТУ	Износ без ПДВ:	

У: _____

Датум: _____

Давалац изјаве

М.П.

_____
поштом одговорној лица /
особе овлашћене за засишање

МОДЕЛ 5

На основу члана __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, број _____) Комисија за спровођење поступка за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, утврђује и објављује

**ЛИСТУ ВРЕДНОВАЊА И РАНГИРАЊА ПРИЈАВА
ПОДНЕТИХ НА ЈАВНОМ ПОЗИВУ ЗА ДОДЕЛУ
ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У ОКВИРУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ/ГРАДА _____ ЗА ____ ГОДИНУ,
КОЈИ ЈЕ ОБЈАВЉЕН _____ ГОДИНЕ**

I – ВРЕДНОВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ ПРИЈАВА ЗА МЕРУ _____

1. Вредноване и рангиране пријаве

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Број бодова	Предлог за доделу подстицајних средстава
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

2. Пријаве које су одбијене јер не испуњавају услове за вредновање и рангирање

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Напомена ¹⁷
1.			
2.			
3.			

¹⁷ Нпр. неправилно попуњена пријава непотпуна документација; пријава није поднета на одговарајућем обрасцу; пријава коју није могуће вредновати према задатим критеријумима; пријава подносиоца који нема права учешћа на јавном позиву; пријава која није поднета од стране овлашћених лица и сл.

3. Пријаве које су одбачене као неблаговремене

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Време пријема пријаве
1.			
2.			

II – ВРЕДНОВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ ПРИЈАВА ЗА МЕРУ _____**1. Вредноване и рангиране пријаве**

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Број бодова	Предлог за доделу подстицајних средстава
1.				
2.				

2. Пријаве које су одбијене јер не испуњавају услове за вредновање и рангирање

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Напомена
1.			

3. Пријаве које су одбачене као неблаговремене

Р. бр.	Подносилац пријаве	Назив пројекта	Време пријема пријаве
1.			

Учесници у јавном позиву имају право увида у поднете пријаве и приложу документацију, као и право приговора у року од ___ радних дана од дана објављивања Листе вредновања и рангирања.

Приговор се може послати препорученом поштом или доставити непосредно преко писарнице Општинске/Градске управе Општине/Града _____, на адресу: _____, са назнаком „ПРИГОВОР по Јавном позиву за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину”.

Председник Комисије

_____

МОДЕЛ 6

На основу члана __ Одлуке о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину („Службени лист/гласник Општине/Града _____”, број _____), а у складу са Одлуком о додели подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, Општинског/Градског већа Општине/Града _____, број _____ од _____ године,

уговорне стране:

ОПШТИНА/ГРАД _____, са седиштем у _____, улица _____ матични број: _____, ПИБ: _____, коју/који заступа председник Општине / градоначелник Града _____ (у даљем тексту: Општина/Град)

и

_____, са седиштем у _____, улица _____ (Назив привредног субјекта) _____, матични број: _____, ПИБ: _____, који заступа _____, _____ (у даљем тексту: Корисник),

закључују у _____, дана _____ 2018. године

У Г О В О Р

**О ДОДЕЛИ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА
У ОКВИРУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ
РАЗВОЈА ОПШТИНЕ/ГРАДА _____ ЗА _____ ГОДИНУ**

МЕРА _____

Члан 1.

Уговорне стране сагласно констатују:

- да је Општинско/Градско веће Општине/Града _____ објавило Јавни позив за доделу подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину и да је он објављен у дневном листу _____ дана _____ године, као и на званичном сајту Општине/Града _____ дана _____ године;

- да је дана _____ године поштом / на писарници општинске/градске управе, Корисник поднео благовремену, правилно попуњену, потпуну и уредну пријаву од стране овлашћеног лица на Јавни позив за меру _____;
- да је пријава поднета на одговарајућем обрасцу са потребном документацијом, да садржи пројекат – пословни/бизнис план са детаљним описом свих елемената мере за доделу средстава по јавном позиву, који упућују на јасну повезаност са наменом подстицаја који су у складу са наменом средстава утврђених јавним позивом;
- да се Корисник налази на утврђеној Листи вредновања и рангирања пријављених програма и пројеката коју сачињава Комисија за доделу средстава, на редном броју ___;
- да Општинско/Градско веће Општине/Града _____, донело одлуку број _____ од _____ године, којом се додељује подстицај подносиоцу пријаве – Кориснику;
- да се овлашћено лице Корисника благовремено и уредно одазвало на позив надлежног органа за закључење уговора;
- да је Корисник пре закључења овог уговора доставио Општини/Граду банкарску гаранцију¹⁸ за уредно извршење обавеза из овог уговора број _____ са овереном копијом ОП обрасца којом гарантује повраћај целокупног износа подстицајних средстава. Достављена банкарска гаранција је безусловна, неопозива платива на први позив у корист Општине/Града, важећа је најкасније до десетог дана након истека рока за уредно извршење обавеза из овог уговора, издата је од стране пословне банке која послује на територији Републике Србије и која гарантује повраћај целокупног износа подстицајних средстава из члана 2. овог уговора;
- да је Корисник пре закључења овог уговора доставио Општини/Граду 2 (две) потписане бланко соло менице број _____ и број _____, без жиранта у корист даваоца подстицаја са меничним овлашћењем за попуну износа у висини законске затезне камате у тренутку попуњавања менице, а у складу са законом који утврђује висину стопе законске камате. Менице су снабдевене клаузулом „без протеста” и „по виђењу”, на име Општине/Града и евидентирани су у регистру меница и овлашћења Народне банке Србије, оверене су од стране лица овлашћеног за заступање Корисника и уз њих су достављена попуњена и оверена менична овлашћења – писма у висини износа затезне камате у складу са законом о законској затезној камати са роком важења најмање 10 дана дуже од истека рока за уредно извршење обавеза из овог уговора.

¹⁸ Средства обезбеђења треба одредити сразмерно висини додељених средстава и у складу са Програмом локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, Јавним позивом и Одлуком о додели подстицајних средстава.

Члан 2.

Предмет овог уговора је регулисање међусобних односа између Општине/Града, као даваоца државне помоћи, с једне стране, и Корисника државне помоћи, с друге стране, коме су Одлуком о додели подстицајних средстава у оквиру реализације Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____ годину, Општинског/Градског већа Општине/Града _____, број _____ од _____ године, додељена бесповратна подстицајна средства у виду државне помоћи, у висини одобреног новчаног износа од _____ динара без ПДВ-а, у складу са условима из јавног позива.

Одобрена средства у укупном износу од _____ динара (словима: _____), додељена су Кориснику за спровођење _____, као једне од компоненти у оквиру програмске мере _____.

Члан 3.

Корисник се обавезује¹⁹ _____

_____

_____

_____

Корисник се обавезује да активности из става 1. овог члана оконча у року од _____ од закључења овог уговора, односно до _____ године.

Члан 4.

Општина/Град ће одобрена средства из члана 2. овог уговора пренети на посебан, наменски рачун корисника број _____ код _____ банке у року од _____ дана од дана²⁰ _____.

Члан 5.

Уколико Корисник додељена средства из члана 2. овог уговора не користи наменски или на било који други начин одступи од обавеза, Уговор се сматра раскинутим даном достављања писаног обавештења Општине/Града Кориснику о раскиду уговора.

Члан 6.

¹⁹Одредити обавезе Корисника у складу са мером дефинисаном програмом, јавним позивом, одлуком о додели и достављеним пројектом – пословним/бизнис планом Корисника.

²⁰Одредити време, начин исплате и услове за исплату у складу са Одлуком о додели подстицајних средстава.

Корисник средстава дужан је да Комисији за вршење надзора, ради праћења коришћења средстава, омогући надзор у свакој фази реализације активности тако што ће у сваком моменту бити омогућена контрола реализације активности и увид у финансијску документацију.

Корисник се обавезује да у току коришћења бесповратних средстава доставља Општини/Граду

1. попуњен образац извештаја за кориснике бесповратних средстава, који ће бити достављен кориснику од стране Општине/Града;
2. друге информације на захтев Општине/Града, неопходне за праћење учинка Програма локалног економског развоја Општине/Града _____ за _____. годину

Члан 7.

Уговорне стране су сагласне да споразумно, посебним анексима, мењају или допуњују одредбе овог уговора, ако се за тим укаже потреба или ако се промене околности.

Члан 8.

У случају спора или несагласности у реализацији Уговора, уговорне стране су сагласне да неспоразуме реше заједнички и у духу добрих пословних обичаја.

Уколико је природа неспоразума или спора таква да се не може решити споразумно уговорне стране одређују надлежност стварно надлежног суда у _____.

Члан 9.

Уговор ступа на снагу даном потписивања овлашћених лица уговорних страна.

Овај уговор је сачињен у 6 (шест) истоветних примерака, и то за Општину/Град 4 (четири), а за Корисника 2 (два) примерка.

ЗА ОПШТИНУ/ГРАД
Председник Општине / градоначелник Града

ЗА КОРИСНИКА
Заступник

_____

_____

8. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА – ИЗЈАВЕ ДАВАОЦА И КОРИСНИКА СРЕДСТАВА И УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ДЕЛА УСВОЈЕНИХ ПРОГРАМА

ПРИМЕР ГРАДА ЧАЧКА

Приликом свечаног пријема, након доделе подстицајних средстава на основу Програма локалног економског развоја за 2017. годину у Чачку, који се претворио у отворену размену мишљења градског руководства и представника привредних субјеката који су искористили своје право на субвенцију, могла су се чути следећа мишљења:

„Оно што је веома важно јесте оно што њих тишти у њиховом пословању, шта су проблеми, где ми можемо као локална власт да помогнемо, у ком смеру можемо да утичемо на побољшање услова рада и то је оно што је нама веома важно, за будуће време и у наредној 2018. години да се усредсредимо на те околности и мере које су привреди и предузетницима најважније”, казао је градоначелник Тодоровић.

Компанија *Principal duo doo*, по први пут је добила средства из градског буџета и то за сертификацију производа. „У питању је међународни стандард који је услов за сарадњу са светским трговинским ланцима”, казала је директорка набавке Марица Младеновић.

„Предузетништво је борба за опстанак, борба за живот, а потенцијали приватног сектора су много већи”, казао је Милић Поповић, власник *Interfood 60 doo*. Он је истакао да би повезивање по струковним удружењима на нивоу региона омогућило држави да концентрише сву функционалну памет и на тај начин би се избегле све грешке, а људи из овог сектора имали би визију како и шта радити.

„Могућност да са мање напора дођемо до сертификата, за нас значи олакшан пут да отворимо врата регионалног тржишта – југоисточне Европе, где већ имамо упита, али за које наши производи нису испуњавали стандарде” – Сретен Белошевић, власник предузећа *Metall Punkt doo*.

„Изградњом додатних производних и приручних складишних капацитета коначно ћемо моћи да задовољимо захтеве наших инокупаца” – Данка Радојевић, власник *Interglobus doo*.

ПРИМЕР ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Уговор вредан око 3,5 милиона динара потписали су Бане Спасовић, градоначелник Града Пожареваца, и Дејан Ковачевић, власник предузећа *DIPROM TIM doo* Пожаревац.

Средства ће бити утрошена за набавку опреме неопходне за подизање ефикасности и квалитета производње.

Подсећамо, Програм локалног економског развоја је донет ради развоја и стварања привредног амбијента за улагање, а Пожаревац је трећи град у Србији који је 2017. донео тај програм.

„За реализацију је издвојено 17 милиона динара. То су средства за доделу различитих подстицаја у привреди како би се створили услови за оснивање нових предузећа, ојачавање постојећих, отварање нових радних места, увођење нових технологија и иновација и да би се Град Пожаревац позиционирао као снажан привредни центар, за инвестирање, пословање и живот. Град је у мају објавио позив за доделу средстава по овом програму, који је отворен до утрошка средстава”, рекао је Спасовић.

DIPROM TIM је у обавези да пројекат реализује у року од три године од доделе подстицаја, да га одржи још три године и упосли 21 радника до краја 2021. године, као и да не смањује број запослених три године по реализацији пројекта, а да новозапосленима исплаћује минималну нето зараду увећану за 20 одсто.

Ова фирма послује десетак година. У оквиру предузећа ради и пекара „Апетит”, за коју су и намењена поменута средства. Биће набављена нова опрема, јер је досадашња скромна, у складу са ранијим могућностима.

„Тренутно је запослено 30 људи и са овим средствима и машинама верујем да ћемо запослити још толико. Средства можда не делују као велика, али нашем предузећу много значе. Знам какви су услови за пословање у граду и верујем да многим ова средства могу да помогну у пословању и позиционирању на тржишту”, рекао је Ковачевић.

Сходно горе наведеном, поставља се питање да ли локална самоуправа има довољан маневарски простор за озбиљну улогу у локалном економском развоју? Наравно, има. Улога локалне власти у јачању свог економског окружења није свершавајућа, није ни доминантна и ограничена је многим чиниоцима из окружења, као и надлежностима, али она постоји и не треба је пропустити, тим пре што локална самоуправа (градска/општинска управа и локална јавна предузећа) има одговорност да мења ствари набоље у свом локалном окружењу. При томе, аутори су свесни чињенице да се капацитети градских/општинских администрација у Србији знатно разликују у погледу способности да адекватно испланирају економски развој, као и да тај план ефикасно реализују. Највећи део локалних самоуправа свесно или несвесно избегава било какву одговорност за ниво економске развијености своје локалне економије. Ово је последица ранијих законских решења, која нису давала превише могућности за активну улогу у

креирању привредног окружења и тиме учврстила схватање о улози посматрача коју су имале јединице локалне самоуправе. И сада су распрострањене тврдње да јединице локалне самоуправе не располажу ни инструментима ни финансијским средствима којима би могле да утичу на економска кретања. Резултат тих схватања јесу недовољна заинтересованост за могућности које имају, а последично и минимална издвајања из буџета за развој економских инструмената који омогућавају квалитетни привредни амбијент и боље пуњење буџета. Из наведеног следи да локалне заједнице и могу и треба више да учине на стварању повољних услова за пословање и подстицању инвестиција на свом подручју јер поседују важне инструменте за поспешивање или омогућавање локалног развоја, тим пре што не постоји град или општина који у свом стратешком документу немају као циљ – смањење процента незапослености. Ако се поштује тако дефинисан циљ, јасно је да су локалне самоуправе усмерене ка потенцијалним и постојећим привредним субјектима који могу да креирају нова радна места. У прилог наведеном иде и податак да у 108 јединица локалних самоуправа (од њих 145) постоји неки организациони облик за подршку локалном економском развоју, за разлику од 2006. године, када је било свега неколико таквих јединица.

Очекивања аутора су да све већи број локалних самоуправа израђује програм у наредном периоду, с обзиром на то да је очигледна потреба привреде за подстицајима које даје локална самоуправа. Тим пре се овај приручник сматра алатом за директну подршку привреди.

Градови и општине у Републици Србији који имплементирају програм локалног економског развоја или су развиле други инструмент за подстицање привреде:

ЈЛС	Број МСП на територији ЈЛС	Вишегодишњи	Једногодишњи	Година - Износ у хиљадама динара	Тип програмске мере
Град Пожаревац	2928 МСП	2018–2020.		2018. – 20.000 2019. – 23.000 2020. – 25.000	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности
Град Чачак	6596 укупно акт. привр. субјекат	2017–2019.	2016.	2016. – 15.000 2017. – 14.000 2018. – 10.000	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности
Стара Пазова	3871 укупно акт. привр. субјект	2018–2023.		5000 по години	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности
Ћуприја	1302 укупно акт. привр. субјекта		2017.	2017. – 27.000	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности
Мали Зворник	431 укупно акт. привр. субјект		2017.	2017. – 17.309	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности - Мере предвиђене ЛАПЗ-ом

ЈЛС	Број МСП на територији ЈЛС	Вишегодишњи	Једногодишњи	Година - Износ у хиљадама динара	Тип програмске мере
Мионица	677 укупно акт. привр. субјеката		2017.	2017. – 4000	- Привлачење инвеститора
Зрењанин	4547 укупно акт. привр. субјеката	2018–2020.		2018–2020. – 14.400 по години	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности
Трговиште	238 укупно акт. привр. субјеката	2018–2020		2018–2020. – 30.000 по години	- Привлачење инвеститора - Подстицање конкурентности - Мере предвиђене ЛАПЗ-ом
Кикинда	Програм подстицаја привредницима		2018.	2018. – 2000	- Подстицање конкурентности (за машине и опрему)
Сомбор	Одлука о додели средстава банкама за краткорочно кредитирање привредних субјеката		2018.	2018. – 1000	Кредитирање камате микро и малом правном лицу за набавку опреме

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

330.34:352.07(035)

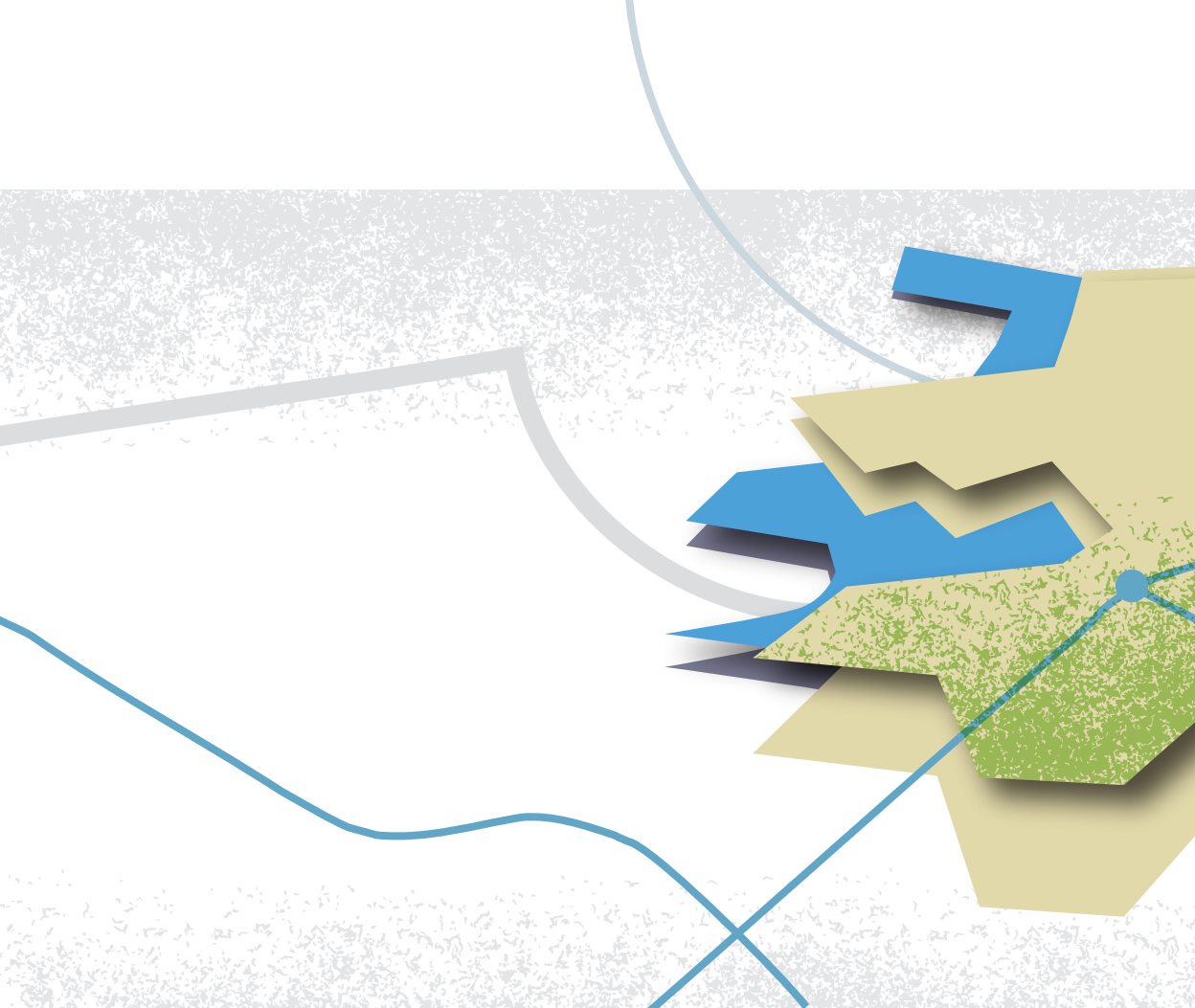
ПРИРУЧНИК за израду и реализацију
програма локалног економског развоја у
јединицама локалне самоуправе / Александра
Ђорђевић ... [и др.]. - Београд
: Стална конференција градова и општина -
Савез градова и општина Србије,
2019 (Београд : Досије студио). - граф.
прикази, табеле. - 94 стр. ; 24 cm

Тираж 500. - Напомене и библиографске
референце уз текст.

ISBN 978-86-88459-94-5

1. Ђорђевић, Александра, 1976- [аутор]
а) Економски развој - Локална самоуправа -
Приручници
COBISS.SR-ID 273972236

Стална конференција градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII
11000 Београд
Србија

Тел: 011 3223 446
Факс: 011 3221 215
E-mail: secretariat@skgo.org

www.skgo.org
www.facebook.com/skgo.sctm
www.twitter.com/skgo_sctm

ISBN 978-86-88459-94-5

9 788688 459945 >